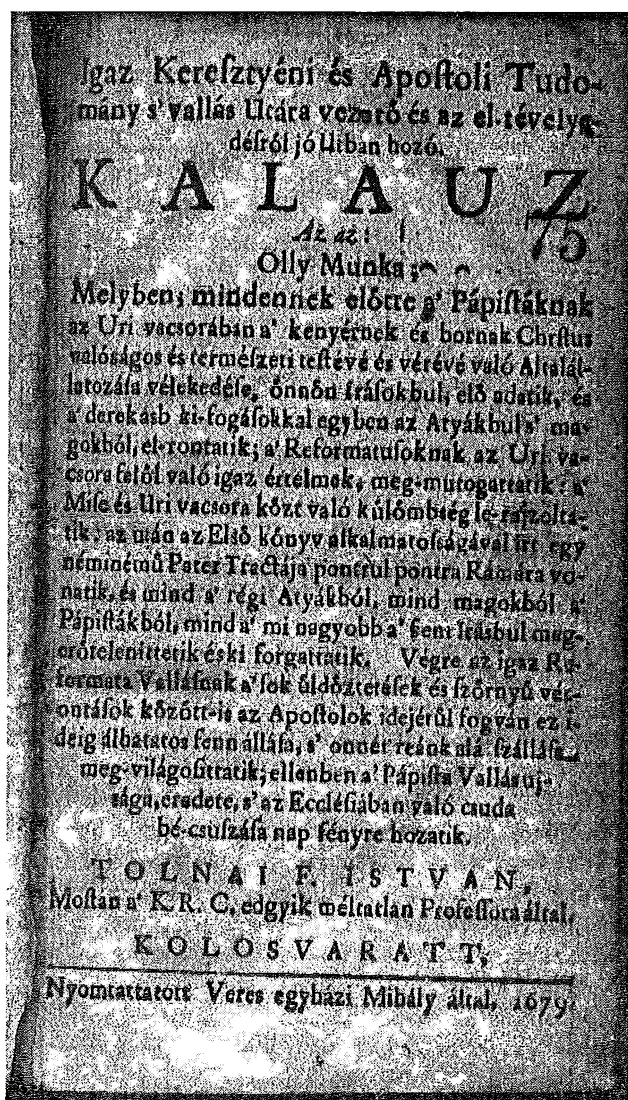

IGEHIRDETŐ

Az Erdélyi Református Egyházkerület folyóirata

Tolnai F. István Kalauza

(1679)

1999. november

X. évf. 11. sz.

Tartalom

Tanulmány

Claus Westermann: Az Ószövetség teológiájának vázlata III.	499
---	-----

Vasárnapi prédikációk

Antal József: Nem feledkezik meg az Úr... Ézsaiás 49,14–16	503
Joó Sándor: A jövő mint örökélet. 1János 5,11–13	504
Sógor Gyula: Én a te kegyelmedben bízom. Zsoltárok 13,1–6.	507

Adventi prédikációk

Darányi Lajos: Az advent homiletikuma.....	511
Nagy Levente: Bizonyosságtétel. János 3,22–28.....	511
Visky János: Jön a vőlegény. Mt 25,5–7.	514

A Genezáret partján

Georg Merz: Isten irgalma kísér szüntelen.....	519
--	-----

Gyülekezeti énekiskola

Berkesi Sándor: Jöjj, népek Megváltója (181a).....	520
--	-----

Alkalmi prédikációk

Ifjúsági bibliaóra

Sikó Csaba: Barátom-e testvérem? 1Mózes 37.....	522
---	-----

Nőszövetségi bibliaóra

Vasady Béla: Az élő Isten templomai. 1Korinthus 6,19–20	524
---	-----

Esketési prédikáció

Bacsoni Sándor: Épüljetek lelki házzá. 1Péter 2,6	527
---	-----

Temetési prédikáció

Orbán János: Menj be a te Uradnak örömébe. Máté 25,21	529
---	-----

Adventi versek

Bartalis János: Eljön Ő.....	531
Petrőczy Kata Szidónia: Ének.....	502
Turmezei Erzsébet: Krisztusra várunk.....	510
Dobos Hajnal: Advent.....	518
Petrőcz Lászlóné: „Ne félj!”	519

Tanulmány

Claus Westermann

III. Krisztus és Isten népének válasza

1. A beszédben adott válasz, Krisztusra nézve

Az a történelem, amelyről az Ószövetség számot ad, kölcsönös történés Isten és ember között; azok válasza, akik javára Isten cselekszik, és akikhez szól, a történelemben beletartozik. Ezért kerültek bele a zsoltárok az Ószövetségbe, és most azt kell kérdeznünk, találunk-e zsoltárokból is olyan szöveget, ami kapcsolódik az Újszövetségben Krisztusról mondottakhoz.

Az Újszövetség határozottan és feltűnően hivatkozik a Zsolt 22-re Jézus szenvedéstörténetét illetően. Az inyen vett idézetek gyakorisága mutatja, hogy a korai keresztyén gyülekezet e helyen egyezést talált. Jóllehet az Újszövetség és a korai keresztyénség jövendölésként vagy írásbizonyítékként magyarázta a zsoltárt, meg kell vizsgálnunk, hogy az egyezés akkor is fennáll-e, ha nem jövendölésként értelmezzük, hanem azt látjuk benne, aminek szánták: imádságot. A zsoltár ezen eredeti értelmének felel meg mindenestre Jézus fölkiáltása a kereszten (Zsolt 22,2 = Mk 15,34 és Mt 27,46), ami egyértelműen imakiáltás. Az Istentől való elhagyatottság panasza a zsoltárokból gyakran súlyos, kilátástalan szenvedést fejez ki: az Istennel való perlekedés a panaszzsoltárokból gyakran azt fogalmazza meg, amit mi szekuláris nyelvünkön kétségbeesésnek, elkeseredésnek nevezünk: az értelmetlenség, hiábavalóság mélységeinek megtapasztalását.

Hogy Jézus e szavakat a kereszten kimondta, ezzel belépett népe szenvedésének ezerféle tapasztalatába. E szavak által ő nem egyéb, mint szenvedő a szenvedők között; hiszen a helyettes szenvedés is a szenvedőkkel együtt való szenvedés. Jézus e panaszban, a kín megfogalmazott nyelvén magára veszi azt a szenvedést, amely alatt honfitársai – nemzedékek során át – roskadoztak és roskadoznak. Ő egy közülük. Ő nemcsak a bűnösökért halt meg, hanem a szenvedőkért is. Munkásságát, amely egészen a hiábavalóság, értelmetlenség érzetének feneketlen mélységeibe űzte, az emberi szenvedés miatt is vállalta, végezte. Jézus munkássága és szenvedése nemcsak első renden a közvetítőközbenjáró történetének felel meg, miként ezt a prófétáknál megismertük – éppen ilyen elsőrendű fontosságú az a kimondhatatlan emberi szenvedés is, amit magára vett.

A szenvedéstörténet leírásában azonban ezenkívül is számos idézetet találunk a 22. zsoltárból. Világos tehát, hogy az idézett egyes sorokkal a szentírók az egész zsoltárt értik. A sok panaszzsoltár közül ennek a zsoltárnak az a sajátossága, hogy második részében dicséretbe torkollik; a panaszt mondó megtapasztalja élete jobbra fordulását, és ez Isten dicsőítésével fejeződik be. E dicséret már visszatekint a halálos veszedelemből való megszabadulásra. Ha azonban Jézus szenvedéstörténetében a 22. zsoltár idézeteivel az egész zsoltárt értik, akkor a szenvedés–halál–föltámadás folyamatát is egy összefüggésben látják. És ha Jézus szenvedéstörténetének alapja a 22. zsoltár fölépítése, akkor Jézus föltámadása szenvedésével és halálával eleve összetartozott – vagyis sohasem létezett olyan hagyomány, amely Jézus szenvedéséről és haláláról a fordulatra való utalás nélkül szólt volna. S ugyanígy épült föl az Úr Szolgájának negyedik dala is: a Szolga szenvedéséről és haláláról szóló elbeszélésbe – a halálon át – beleszendül Isten igenje.

Jézus a szenvedők panaszát magára öltötte, s egyben meg is változtatta. Krisztus el-lenségeiért is meghalt, és a kereszten bűnbocsánatot kért számukra. Ezzel maga mögét vetette a panaszzsoltárok egyik alkotórészét: az ellenségek ellen való könyörgést, a

vétkezők megsemmisítéséért szóló fohászt. Krisztussal megszűnt annak a lehetősége, hogy a kegyesek a bűnösök pusztulása által szabaduljanak meg.

A dicsőítő zoltárok formai és tartalmi kapcsolatot mutatnak azzal, amit az Újszövetség Krisztusról mond. A hálazoltároknál vagy elbeszélő dicséreteknél a kapcsolat inkább formális. Abból adódik, hogy a szabadítás megtapasztalása itt és ott ugyanolyan történelmi folyamatban megy végbe. Ez a zoltárok fölépítésén is látszik. A meghirdetésre („meghallgattalak”) következők bevezetesként az összefoglalás az átélt nyomorúságról és a beszámoló a három lépcsőben történt szabadításról: én kiáltottam – ő meghallotta – ő megszabadított. A zoltár ismételt dicséretre vonatkozó fogadalommal vagy dicsőítéssel zárul (így pl. Zsolt 18, 30, 40, 66,13–20). E fölépítéshez Lk 1,68–75 és 2,29–32 dicséretei közel állnak. Dicsőítik Istent, aki elküldte népe Szabadítóját. – Sokkal világosabb egyezést mutatnak az egyház énekei, mint pl. Luther éneke: „Nun freut euch, lieben Christen g'mein...” („Most örülj, jó keresztyén gyülekezet”), amely minden vonásában követi az elbeszélő dicséretet. Hasonlóképpen szól J.J. Schütz énekének 4. versszaka; „Sei Lob und Ehr' dem höchsten Gut” („Dicséret és tisztesség a legfőbb Jónak” – Ford. megj.: vö. Pécsely Király Imre és Ráday Pál dicséreteit, a 226. és 245. énekünket). E megegyezés bizonyítja, hogy az Ó- és Újszövetségben azonosan felel az ember Isten szabadító tetteire.

Az elbeszélő dicséret struktúrája Pál apostolnak a Rómabeliekhez írott levelében is fölismerhető, de természetesen figyelembe kell venni, hogy a levelet teológiai reflexiók határozzák meg. Ez a levél az Istennek Krisztusban szerzett szabadító tetteről szól. Róm 1,14 s köv. meghirdetésére következik a bevezető összefoglalás 1,16 s köv. alatt, a nyomorúságra való visszapillantás 1,18-tól 3,20-ig terjed, a szabadításról szóló beszámoló 3,21–8,39 alatt olvasható. A hármas tagolást: kiáltottam–meghallgatta–megszabadított, a levél 7. része tartalmazza. A dicsőítő zoltárokkal való rokonságot a 8. rész dicsérettel való befejezése is jelzi, a majdani dicsőítésre vonatkozó fogadalom a Róm 12,1 s köv. alatt a levél elején levő parainetikus résszel cseng össze.

A leíró dicséretetek vagy himnuszok inkább tartalmi egyezést tanúsítanak. Ezek azt foglalják össze, amit az Ószövetség Isten könyörületéről mond. A könyörület Istennek nem időtlen tulajdonsága, hanem az a jó, amelyet az ember Isten előtt állva megtapasztal. Csodálattal, megrendülten dicséri a gyülekezet Istenét, aki távoli fenségéből – könyörületéből – hozzá hajol: „Kicsoda hasonlítható az Úrhoz, Istenünkhöz, a mennyen és a földön, aki a magasságban lakik és a mélybe néz...” (Zsolt 113,5 s köv.) Az álmélkodó öröm szólal meg e zoltárban, amiért Isten az emberi szenvedés és emberi bűn mélységeibe tekint és megszanja teremtménye nyomorúságát: s ez fejeződik ki az Újszövetségben – ugyanígy – Krisztus jövelele hírére: „Áldott az Úr, Izrael Istene, hogy meglátogatta és megváltotta az ő népét!” (Lk 1,68) Pál apostolnak a Filippibeliekhez írt levele 2. része – a Krisztus-himnusz – is összehasonlítható e zoltárral. És ismét az egyház az, amely e dallamot továbbvitte, különösen az inkarnációról szóló énekeiben, a karácsonyi dalokban: „Hatalmának trónusáról, / Dicsősége nagyváltából / Szent Fiát ím Isten adja, / Bajunk, bűnünk elhárítja.” (Ford. megj.: Hasonlóképpen szól Énekeskönyvünk 316,5 alatt: „A mennyei magas égben / Istennek dicsősége légyen, / Ki szent Fiát küldé értünk, / Hogy megváltónk lenne nekünk.”) – A keresztyénség az inkarnációban látja Isten végérvényes kijelentését. Krisztus istensége fenségéből szállt le az emberi szenvedés és emberi bűn mélységeibe.

Egészen más kapcsolat mutatkozik az imperatívuszos dicséretre való fölhívással, ami e zoltárokat bevezeti, végigvonul rajtuk. Ezek tendenciája, hogy bővüljön, egyre nagyobb köröket írjon le. Előbb csak az istentiszteleti gyülekezetet szólítja föl Isten dicsőítésére, majd a királyokat, végül minden népet és földrészt, sőt minden teremt-

ményt. Isten cselekvése olyan csodálatos és hatalmas, hogy dicséretének a teremtés legtávolabbi határáról is visszhangoznia kell. S ugyanígy beszél az ApCsel Istennek Krisztusban való tettéről: a misszióra ugyanaz ad ösztönzést: Isten nagy tettei az egész földön hirdettessenek!

Abból, amit a panasz- és dicsőítő zsoltároknak Krisztussal való kapcsolatáról mondtunk, az imádságra vonható le következtetés. Az Újszövetségből – szemben az Ószövetséggel – hiányzik az imádságok (énekek) gyűjteménye; ennek oka a túlságosan rövid idő, amely alatt nem keletkezhetett gyűjtemény. A másik ok az, hogy kezdetben a Zsoltárok könyve volt a korai keresztyénség imádságoskönyve – mint ahogy Jézusé is az volt! A keresztyén egyházban a későbbiek során olyan jellegű imák születtek, amelyek erősen eltértek a zsoltárok fohászaitól. Melléjük azonban a zsoltáríma is továbbélt az istentiszteleteken. A kérdés most már az, hogy e sokszorosan tisztázatlan egymás melletti létezés nem kellene-e újból átgondolnunk és a zsoltárokban foglalt imának – a panasz és dicséret polaritásában közvetlenebbül csengő Istenhez intézett kiáltásnak – a keresztyén könyörgésben visszaadnunk jelentőségét.

2. A cselekvésben adott válasz, Krisztusra nézve

Az Ószövetség Krisztushoz való viszonya tekintetében az Ószövetség cselekvésben adott válasza Pál apostol és őt követve a keresztyén teológia számára mint ellentét volt meghatározó. E tény a zsidó teológiára vezethető vissza, amely évszázadokkal Krisztus előtt alakult ki, s Pál „lelki hazája” volt – magára az Ószövetségre nem vezethető vissza! Ha Pál ellentétet lát a kétféle üdvösségre vezető út között, megkülönböztetve a törvény szerinti és a Krisztus szabadítása szerinti emberi cselekvést, úgy e tekintetben nem hivatkozhat az Ószövetségre. Nincs is az Ószövetségben egyetlen utalás sem arra, hogy a törvény lenne a szabadítás eszköze. Általában ebben az összefüggésben a Deuteronomiumot említik, amelyben Izraelnek az Ígéret Földjén való boldogulása feltételeként parancsolatok, rendelkezések és végzések megtartása szerepel. Azonban a Deuteronomiumban nem az üdvöt („Heil” = salvatio) köti a törvény megtartásához, hanem a jólétet („Wohl” = salus), vagyis az áldást az Ígéret Földjén. A parancsolatok és törvények az Ószövetségben más teológiai összefüggésekbe tartoznak: a reagálás = válaszadás és engedelmes-ség összefüggéseibe. A parancsolatok és törvények megtartása nem olyan cselekvés, amellyel az ember a szabadítást vagy üdvöt meg akarná szerezni; a parancsolatokat és a törvényt azok tartják meg, akik megtapasztalták Isten szabadítását! Ezt az Exodus struktúrája is mutatja.

Pálnak a Törvényről szóló tanítása más szempontból nem egyezik az Ószövetséggel, sem tartalmával, sem betűjével, mert Pál a „Törvény” szó alatt egybefogja a parancsolatokat és a törvényeket. Ezt zsidó tanítóitól vette át, és megfelel a Tóra késői értelmezésének. Ezt megelőzően azonban igen határozottan megkülönböztették a parancsolatokat és a törvényeket (lásd a „Parancsolat és Törvény” c. fejezetet); gyökeresen eltér teológiai jelentőségük is. A Tóra késői értelmezésétől – vagyis mindattól, amit Pál a Törvényről mond – Jézus parancsát el kell különíteni. Hogy az egyház *de facto* különbséget tett parancsolat és törvény között, az megmutatkozik abban, hogy a Tízparancsolat mindvégig és vitathatatlanul érvényes maradt. Bármilyen fontos is volt Pál apostol teológiai helyzetében, hogy szembeállítsa a törvényt az evangéliummal, ez nem lehet meghatározó az Ószövetségnek Krisztushoz való viszonyára. Az Ó- és Újszövetségben Isten népének léte Isten szabadító tettén nyugszik; itt is, ott is Isten, azaz Krisztus parancsolatai iránti engedelmes-ség a válasza mindazoknak, akik a szabadítást megtapasztalták.

Az istentisztelet kérdéséhez az Újszövetség alig szólt hozzá; egyetlen keresztyén istentiszteleti forma sincs, amely kizárólag az Újszövetségből fejlődött volna ki – vala-

mennyi a már letelepült egyházhoz tartozik. A keresztyénség istentisztelete csak a teljes Írás, az Ó- és Újszövetség Bibliájának alapjaira fektethető. Ha ezt elismerjük, úgy ebből szükségszerűen következik, hogy az istentiszteletet is csak a történelemből lehet megérteni. Nem létezik teljesen változatlan istentisztelet, mert az istentiszteletet nem lehet kioldani, kiszakítani Isten népe, ill. az egyház történetéből. Bár minden vallás kultuszában a konstans elemek az uralkodók, jelen kell lenniük a variábilis, a történeti változásoknak alávetett elemeknek is. Ha ezt meglátnók, akkor az istentisztelet sokféle megnyilvánulási formájában a mindegyikben fellelhető konstans elemek révén inkább összekötő, mint elválasztó funkciót tölthetne be az emberek között.

(Részlet a szerző *Az Ószövetség teológiájának vázolata* c. könyvéből.)

Petróczi Kata Szidónia

Ének

Bánat tengerébe merült,
Szomorúságba torkig dőlt,
Új sebek miatt elrémült
Szívem, mert bánatja újult.

Kétséggé fordult reménye,
Homályba borult napfénye,
Mint az tengernek fővénye,
Oly sok s mély búja örvénye.

Bágyasztja a sok sóhajtás,
Kiből árad könnyhullatás,
Melyet követvén jaigatás,
Sebemnek igen fájdalmas.

Mint sebes szelek zúgási,
Tenger vize áradási,
Olyak, mint vizek folyási
Bánatimnak újulási. (...)

Jaj nékem, szegíny fejemnek,
Nincs segítője igyemnek,
Sem szánója ínségemnek,
Így kell múlni életemnek. (...)

Békességes tűrés kell hát,
Mellyel vigasztalja magát
Bús szívem, szomorúságát,
Bízza Istenre fájdalmát (...)

Vasárnapi prédikációk

Antal József

Nem feledkezik meg az Úr

Alapige: Ézsaiás 49,14–16
Bibliaviasítás: Ézsaiás 44,1–6

A zsidók jól megtanulták, hogy ők Isten népe, Jeruzsálem Isten városa és a templom Isten lakóhelye. Tehát egyiknek sem eshetik bántódása. Most pedig ott sínylődnek régóta Babilonban, rabszolgaként. Hogyan történhetett meg ez? Erre a kérdésre nem találtak más magyarázatot, mint hogy Isten cserbenhagyta őket vagy egyszerűen elfeledkezett róluk.

Nem ez-e nekünk is az első gondolatunk és nem ez-e a panaszunk, ha valami baj ér bennünket? Pedig hát – mondjuk – Isten népe vagyunk, szoktunk járni templomba, és nem is vagyunk rosszak. Legalábbis nem olyan rosszak, mint egyesek. Mielőtt folytatnánk a panaszkodást, gondoljunk Istennek egyetlen ígéjére: „Szeresd felebarátodat, mint magadat.” Valóban Isten népe vagyunk? Jobb bánásmódot érdemelnénk tőle?

Akkor ott az Úr a panaszokra kérdéssel válaszolt: „Hát elfeledkezhetik-e az anya gyermekéről, hogy ne könyörüljön méhe fián?” Jobb példát nem is hozhatott volna fel. Sok kapcsolat megszűnik vagy meggyengül ember és ember között, de a szülő és elsősorban az édesanya eltávolodhat-e, elhidegülhet-e a tulajdon gyermekétől?

Rögtön tegyük hozzá: milyen jó, hogy Isten nem ember. Mert sok szomorú példát említhetünk ezzel kapcsolatban. Gondoljunk arra, hány édesanya adja árvaházba a gyermekét, hogy soha többé ne lássa. Sőt hányan megölik tulajdon gyermeküket. Hány gyermek kallódik az utcán (országunk egyik égető problémája) vagy azért, mert mostoha körülmények uralkodnak otthon, vagy pedig mert a szülők a pénz utáni nagy hajszában elhanyagolják a legdrágábbat, a gyermeküket.

Térjünk vissza Babilonba, az akkori, ottani helyzetbe. Azok a fiatalok, akik már a fogságban születtek, panaszolták, hogy az atyák ették meg az egrest és a fiak foga vásott bele. Miért kell nekünk itt szenvednünk? Mit vétettünk? Mit tudtatok elkövetni, hogy Isten így büntet még minket is?! Ezekre a kérdésekre a szülők nem tudtak mit felelni, így a kapcsolat megromlott szülő és gyermek között, elhidegülték egymástól.

Vagy ha itt ma nálunk egy gyermek számon kéri a szüleitől, hogy miért olyan nagy a különbség a hitük és a mindennapi életvitelük között, nem hidegülnék-e el egymástól?

Milyen jó, hogy Isten nem olyan, mint az ember! Hiszen hány olyan szomorú esetet látunk, amikor talán egy fedél alatt is laknak, de nem beszélnek egymással.

Az Úr soha nem feledkezik meg a népéről. Nem fordul el tőle. Ennek az a biztosítéka, hogy „markaimba metszettelek fel téged”. Mit akar ez jelenteni? Több értelmezése is lehetséges.

Vannak egyházak, ahol keresztelekor olvassák ezt az Igét. A templom falán függ két hatalmas kéznek a képe, és minden újonnan megkereszteltnek felírják oda a nevét. Érdekes szokás.

Többet megértünk ebből a mondásból, ha felidézünk az akkori helyzetet. A nép fogságban volt. Rabszolgák voltak. Az volt a szokás, hogy ezeknek a rabszolgáknak a tenyerébe belesütötték a gazdájuk nevét. Arról is tudunk (44,5), hogy akik bátrak voltak és hívek Istenhez, erre az írásra, ahogy tudták, ráírták: az Úr vagyok. Ezzel vallást tettek arról, hogy minden nyomorúságuk, szolgaságuk ellenére nem embernek, hanem Istennek a tulajdonai.

akik már előrementek és már együtt vannak a Krisztussal! És itt a hangsúly nem azon van, hogy egymással, hanem: a Krisztussal! Vagyis a Krisztussal való együttlét az alapja és lehetősége, de bizonyossága is annak, hogy együtt leszünk egymással.

3. Azután megint egy félreértést kell tisztázni az örök élettel kapcsolatban. Sokan úgy képzelik el, hogy az az örök élet egy mozdulatlan állapot, ahol már minden kikerekedett, minden beteljesült, minden célba érkezett, egy olyan örök nyugalom, ahol már nincs tovább... Így is szokták rávézni a sírokra: Nyugodj békében. A római katolikus gyászmisében is mindig ez a motívum kerül előtérbe: „Requiem aeternam dona eis, Domine!” (Örök nyugalom adj néki, Uram!) Megvallom őszintén: az örök életnek ilyen elképzelése bennem egy kicsit az unalom érzését kelti. A modern embert nem nagyon vonzza egy olyan állapot, amelyben minden kész, nincs tovább... Nos: kétségtelenül beszél az Ige erről a nyugalomról, de nem úgy, mint egy mozdulatlan, álló nyugalmi állapotról. Megint Pálnak van egy mondása: „Mi pedig az Úrnak dicsőségét mindnyájan fedetlen arccal szemlélvén, ugyanazon ábrázatra elváltozunk, dicsőségről dicsőségre, úgy, mint az Úrnak Lelkétől!” (2Kor 3,18) Nos, ez a dicsőségről dicsőségre való elváltozás arra enged következtetni, hogy odaát is van még egy bizonyos továbbfejlődési folyamat. Nem olyan értelemben, mint ahogyan a római katolikus atyáinkfiak hiszik a tisztító tüzet, amelyben a halál után egy vezeklési folyamatban még tovább tisztulhat a lélek a teljes üdvösségre – hanem magában az örök élet dicsőségének a fényében haladhat még tovább nagyobb és nagyobb dicsőségre. Elképzelhetetlen, hogy a hívő ember a halállal mintegy varázsütésszerűen minden gyarlóságát elveszti. Isten Lelke már itt a földön is egy növekedési, érlelődési folyamatba von be bennünket, miért szakadna meg ez a folyamat a halállal olyan hirtelenül? Tehát még egyszer: nem arról van szó, hogy az elvettetés állapotából felfejlődhetik még valaki az üdvösség állapotába, hanem arról, hogy magában az üdvösség állapotában is van még továbbfejlődés, nem tudom másként mondani, csak ahogy az apostol mondja: „dicsőségről dicsőségre mintegy az Úrnak Lelkétől!” Ne féljen senki: nem lehet unalmas az, amikor a dicsőségben egyre feljebb és feljebb ível az élet!

4. És még egyszer hadd hangsúlyozzam: az örök élet éppen nem örökké tartó semmittevés, sőt az Istennek való szolgálat kiteljesedése. Erre utal többek között Jézusnak a királyról szóló példázatában az a részlet, amelyben arról van szó, hogy a király a hűséges szolgáltnak így jelöli meg a jutalmát: „Uralkodjál tíz városon, legyen birodalmad öt városon” (Lk 19). Persze ez is képes kifejezés, de benne van az a gondolat, hogy az az örök élet éppen nem valamiféle tétlen állapot, hanem nagyon is komoly szolgálat. Sőt az egész földi élete a hívőnek ebből a szempontból nem is egyéb, mint felkészülés, alkalmassá válás arra a szolgálatra, amit majd odaát kell végeznie az Isten dicsőségére. Ott mindnyájunknak meglesz a maga feladata, mindenkinek meglesz a maga munkája, amit el kell végeznie, ahogyan itt is szeretne volna vagy kellett volna. Persze, hogy ez a munka, ez a feladat miben áll lényegileg, gyakorlatilag, azt a mi földi dimenzióink között megint nagyon nehéz lenne elképzelni. Mindenesetre ha megtapasztaltál már valamit az Istennek végzett valamilyen szolgálat örömeiből, akkor tudod, hogy ez a legtisztább öröm a világon: Isten munkatársaként élni! Igen, az örök életben révbe ér az ember, de az a rév nem azt jelenti, hogy nincs tovább, sőt: ott kezdődik igazán az a valami, amiért az egész kalandos, sokszor veszélyes vagy szomorú földi utazás történt.

Hát nagy vonalaiban ilyen az az örök élet! – Még két kérdés vetődik fel itt. Egyik, amit a Heidelbergi Káténk is föltesz így: „Mi vigasztalásod van az örök élet hitéből?” Igen: ez a legnagyobb vigasztalás, az, hogy hihetem az örök életet! A vigasztalás szomo-

rúságot feltételez. Azt kell vigasztalni, aki szomorú. És bizony éppen a halál az, ami a legtöbb szomorúságot okozza a földön. Minden sírkő a temetőben rengeteg szívfájdalom emlékműve. Mennyi könny hull egy gyászjelentésre, egy sírhantra! Alig száradnak fel a bánat könnyei az egyik házban, máris újra elerednek a másikban... És milyen keveset jelentenek itt az emberi vigasztaló szavak! Ilyenkor érezzük a halállal szemben, hogy nem tudunk vigasztalni, tehetetlenek vagyunk. Valóban ez az egyetlen vigasztalás, amiről most beszélhettünk, „az a bizonyágtétel, hogy örök életet adott nekünk az Isten, és ez az élet az ő Fiában van”! Minden más vigasztalás kevés. De ez: elég! Mert ez valódi, hiteles, Jézus vére által megpecsételt valóság! És Jézus feltámadása által megnyílt lehetőség! Ha összeszorítja szivedet a fájdalom, amikor előrement szeretteidre gondolsz, mondd el magadban újra és újra: „Hiszem az örök életet!” Nem az örök halált, nem a megsemmisülést, nem az elmúlást, hanem az örök életet, azt a boldog, halálon át is diadalmaskodó, dicsőséges örök életet...

De másik vigasztalása is van ennek. Az, hogy tudjuk, hová megyünk! És ez kimondhatatlan kiváltság! A napokban olvastam éppen egy német verset, szó szerinti fordításban így hangzik: „Jövök – nem tudom honnan. Vagyok – nem tudom kicsoda. Élek – nem tudom meddig. Meghalok – nem tudom mikor. Elmegyek – nem tudom hová. Csoda, hogy mégis bírom!” Ez a modern ember tétova botorkálása a földön... Nos, a Jézusban hívő ember életében is maradnak kérdőjelek, de a fő kérdés tisztázott, az a határozott bizonyosság, hogy tudja, hová megy! – Egyszer egy svéd kollégámmal egy 3000 méteres csúcst akartunk megmászni Svájcban. Már jól fönt jártunk, nem nagyon messze a végcélától, amikor ködbe kerültünk. Félelmetes volt. Jéghideg szél kavargott, körülöttünk hó, jég, összevissza sziklák, elvesztettük a tájékozódást teljesen. Egy szikla védelme alá húzódva vártuk, mi lesz. Most hová, merre? Majd megfagyunk. Egyszerre céltalannak, eredménytelennek látszott az egész vállalkozásunk. Elcsüggedtünk. Itt fogunk elpusztulni, nyomorultul. Amikor egyszerre a kavargó szélvihar rést szakított a felhőn, és pár pillanatra fölkélt fölöttünk a napsugaras ég kékje. Soha nem felejttem el ezt az érzést, amit ez a felhőn átvillanó napsugár keltett bennünk. Megújult reménnyel néztünk egymásra, gyerünk tovább, van értelme, ott a csúc, ott kitisztul minden. És ezzel a boldog reménnyel eltelve fel is jutottunk a csúcsra! – Nos, a földi életnek néha ilyen kietlenségébe, reménytelenségébe veszve, tétován vándorolva ilyen reményt adó felvillanások azok az ígék, amelyek a fölöttünk tündöklő örök élet dicsőségéből vetítenek ide egy-egy fénysugarat! Örök élet! Ez a legnagyobb biztatás: menj csak tovább, bátran, ott van a csúc, ott kiderül minden! Az örök élet hitével a szívünkben – hazafelé tartunk! Ámen.

Sógor Gyula

Én a te kegyelmedben bízom

Alapige: Zsoltárok 13,1–6
Bibliailvasás: János 3,12–18a

A kétségbeesett és Istentől elfordult ember kérdései ezek. Betegágyon, nélkülözésekben, megpróbáltatásokban, koporsó mellett, társadalmi megrázkódtatások idején, pusztítás és romlás láttán a mi ajkunkról is feltör ez a kérdés: végképpen elfelejtkezett-e rólam Isten?

Nincs szomorúbb dolog, mint mikor az ember elhagyottnak érzi magát. Az anyának is az a legnagyobb bánata, ha gyermeke elfelejtkezik róla. Az elhagyatottságnak a tudata még fájdalmasabb, ha úgy érezzük, hogy maga Isten is elhagyott bennünket. Az elha-

gyatottságnak ezt a kínos érzését még Jézus Krisztusnak is meg kellett kóstolnia. Még az ő ajkáról is feltörhetett a keserű panasz: „Én Istenem, én Istenem, miért hagytál el engemet?” Van-e ennél nagyobb mélység, ahová az ember lemerülhet? Elfelejtkezik-e Isten az ő gyermekeiről? Elfelejtkezett-e az ő egyszülött Fiáról ott a kereszten? Távol legyen! Hát elfelejtkezhetik-e a szülő gyermekéről? Mennyivel drágább gyermekei vagytok ti Istennek!

A mi kérdésünkre: meddig felejtkezel el rólam végképpen, Uram? – Isten csak ezt felelheti: ti felejtkeztetek el énrólam! Megvetettetek, semmibe vettetek.

Próbál, kereszttel való látogatásai éppen azt mutatják, hogy nem felejtkezett el rólunk. Szeret. Meg akar menteni. Fel akar verni tespedtségünkől. Nem akarja, hogy továbbra is bűneink fertőjében fetrengjünk. Izraelt is megfenyítette, de nem használt neki. Nem bántódtak. Orcájuk keményebb volt a kősziklánál. Kővér szívú nép volt ez. Szemei megvakultak, fülei bedugultak. Szívével nem értett. Meg sem térhetett. Ez a nép nem tanult Isten büntetéséből.

Amikor egy lélek vagy nép ajkáról megpróbáltatáskor elhangzik ez a kérdés: Uram, meddig felejtkezel el rólam? – ez már az élet és megújulás jele. Ebből már egészen biztosan szabadulás lesz. Az a nép, amelyik Istenhez fordul kérdéseivel, jó úton jár. Ha helytelenül teszi is fel a kérdést, mégis azt jelenti, hogy helyesen tájékozódik. Tudja már, hogy merre keresse az utat. Rádöbönt arra, hogy nincs más szabadulás, csak Isten segítségével. és itt jövünk rá arra is, hogy nem az a legnagyobb baj, hogy nehéz próbák és terhek alatt szenved az ember, hanem hogy Isten nélkül elhagyatva érzi magát. Nem az a legnagyobb nyomorúság, hogy egy nép vagy az egyes ember ilyen és ilyen próbáknak van kitéve, hanem hogy ezekben a próbákban létét, örök életét is veszélyeztetve látja. A megpróbáltatások által éppen arra akar figyelmeztetni Isten, hogy nemcsak a mi földi létünk forog veszélyben, hanem a mi örök életünk is. Azért látogat csapással, hogy megtanítsa bennünket arra, hogy vigyázzunk, éberek legyünk. Azért fenyít, mert szeret, mert övéinek ismert el, mert megváltott.

Hogy nemcsak a földi létében látja veszélyeztetni az ember a maga létét a megpróbáltatásokban, hanem éppen örök életében, mutatja a következő kérdés is: Meddig rejted el orcádat tőlem?

Isten orcája ha felénk fordul, azt jelenti, hogy kegyelmében tart, gondja van reánk, megvált, üdvözít, kiment a halálból, részeltet az örök életben. Ha elfordítja orcáját, elvettetésünket akarja ezzel tudomásunkra hozni. Ahol nem ragyog Isten orcájának a fénye és dicsősége, ott csak pusztulás, romlás és halál lehet. De nemcsak testi halál, hanem lelki halál is. Ahol hiányzik ez a fény, ott sötétség lepi be a földet. Ahol elhomályosítjuk ezt az arcot, egyének és nemzedékek sírját ássuk meg.

Hol van itt Isten orcájának a fénye és dicsősége? Ahol leginkább meg kellene lennie, itt, az anyaszentegyházban megvan-e? Az ő orcájának a fénye ragyog-e rajtunk szolgáin, vagy pedig csak ez az eltorzult emberi arc mutatja itt magát? Anyaszentegyházunk élete és szolgálata abba az irányba fordul-e, ahol ez a fenséges arc ragyog? Ragyog-e az ő orcájának a fénye a világon? Nem vagyunk-e méltók Isten haragjára és ítéletére?

Miért rejted el orcádat előlünk, Uram?

Miért homályosítjátok el orcámnak fényét? Kérdezhetné Isten.

És ez az ember tovább kérdez: meddig tanakodjam lelkemben, bántódom szívemben naponként? Íme, ez az önállóságra és Istentől való függetlenségre törekvő ember nem találja többé nyugalmát. Magára maradt. Gyötrődik és tépelődik. Kérdésekkel vívódik, melyeket maga szeretne megoldani. Ezt az embert ismerjük, a napokban különösen megismerhettük. Tudjuk, hogy mire jutottunk. Tépelődésünk eredménye agyrémek és kétségbeesett jalkiáltások. Ezekben a napokban rádöbbenhetünk arra, hogy csödbe ju-

tottunk, mert Isten nélkül akartuk kérdéseinket megoldani. A zúgolódó ember negyedik kérdése az ellenség hatalmaskodása miatt hangzik el.

Izrael nagyon sokat szenvedett az ellenségtől. Kicsi nép volt, de a nagyhatalmak ütközési pontján feküdt. Örökös harcok színtere volt. Hol az-asszír-babiloni iga alatt nyögött, hol az egyiptomi jármot húzta. A fogságból is kijutott neki bőven. Hetven évig szenvedett idegenben. Nagyon érthető és emberi volt ez a kérdés. De miért adta Isten ellenség kezébe ezt a népet? Miért mért rá több szenvedést, mint a többi népre? Nem csak azért, mert választott nép volt s mert nagyon sokat vétkezett, hanem azért, mert Isten különösképpen rá akarta nevelni ezt a népet arra, hogy az ő kegyelméből éljen.

Ez az ellenségek között élő Izrael az anyaszentegyház igazi képe. Ez az egyház itt a földön. A legnagyobb ellenséggel, a bűnnel és a halállal teljesen védtelenül és erőtellenül kell megvívnia a maga harcát. Semmi másból nem élhet, csak Isten kegyelméből. Erőtelen a munkája és harca. És mégis ez az egyház a győzelem ígérését kapta. Győzni fog a harca, mert nem emberek irányítják, hanem a feltámadott Úr Jézus Krisztus. Ő gyűjti magának az igaz hitben megegyező és örök életre elválasztott sereget. És hiszem, hogy ennek a seregnek én is élő tagja vagyok és mindörökké az is maradok – valljuk együtt hitvallásunk szavaival.

Itt a halál árnyékának a völgyében lehet hogy csak megvetés, megaláztatás és gyalázat vár azokra, akik ebbe a seregbe állnak. De a győzelem mégiscsak a miénk. Itt a próbák között feltör belőlünk a méltatlankodás hangja: meddig felejtkezel el rólam, Uram, meddig rejtetted el orcádat előlem? Itt nagyon sokszor elcsüggedünk és kétségbeesünk. Az erőtelen szembeszállhat-e az erőssel? Itt magunkra hagyatunk. Sokszor könny az ortalunk és keserű sóhaj a kenyerünk. Itt sokszor úgy érezzük, hogy magunkra maradtunk a bűnnel és halállal szembeni harcban. Itt sokszor elsötétedik az Isten orcájának a fénye, és pokoli sötétség vesz körül, itt sokszor tövis adatik testünkbe, hogy el ne bízakodjunk. S mindez miért van? Hogy felkeljünk és elinduljunk, hogy senki másban ne keressük a mi üdvösségünket, csak Istenben. Nekünk most különösképpen bizonyosságot kell tennünk a zoltáríróval együtt: Én a te kegyelmedben bízom, Uram! Mi nem esünk kétségbe, ha a világ eresztékei recsegnek és ropognak, mert mi nem vagyunk beszorítva a végesség szűk korlátai közé. Még a haláltól sem félünk, mert rajtunk nincs többé hatalma. A halál árnyékának völgyében vándorolunk ugyan, de a feltámadott Krisztus a mi vezérünk. Jövevények és vándorok vagyunk itt a földön, de előttünk kitarult az örök élet kapuja. Nincs itt maradandó városunk. A jövőndőt keressük. A halált nem kerülhetjük ki, de számunkra nem végzet lesz az, hanem csak átalmenetel az örök életre. Pál apostollal együtt ujjongva valljuk: mindenütt nyomorgattunk, de meg nem szorítottunk. Kétségkedünk, de nem esünk kétségbe. Üldöztetünk, de el nem hagyatunk. Tiportatunk, de el nem veszünk (2Kor 4,8–10).

Testünkben hordozzuk az Úr Jézus halálát, hogy a Jézusnak élete is láthatóvá legyen a mi testünkben. A Krisztusban bízó ember nem csügged a történelem viharáiban, mert tudja, hogy csak ez a külső ember romolhat meg, de a belső, a Krisztus szerinti annál inkább megújul. A szenvedéseket is örömmel fogadjuk. Csak pillanatnyi rövid szenvedés ez, amelyik nagy örök dicsőséget szerez nekünk.

Mi egyedül csak Isten kegyelmében bízunk. Nem emberekben vagy hatalmasságokban. Jézus Krisztusban bízunk, aki megnyitotta az örök élet kapuját. Fáj a pusztulás, az ártatlanul hullottak vére, de vigasztal az, hogy Isten ezeknek a pora felett is utoljára megáll. Itt elcsüggedünk a romlás és pusztulás láttán. Krisztus azt hirdeti, hogy nem a halálé az utolsó szó, hanem az életé, a feltámadásé!

Az a mi egyetlen vigasztalásunk, hogy a keresztről való beszéd a mi megtartásunkat hirdeti. Bolondság és botránkozás lehet ez azok számára, akik elvesznek. De nekünk, akik megtartatunk, életnek ereje.

Az a mi vigasztalásunk, hogy mind testestől, mind lelkestől nem önmagunkéi, hanem a mi Urunk Jézus Krisztuséi vagyunk, aki úgy megőriz, hogy tudta nélkül még egy hajszál sem eshetik le a fejünkről, sőt inkább mindennek a mi üdvösségünkre kell szolgálnia. Tudjuk, hogy sem élet, sem halál, sem hatalmasságok el nem szakíthatnak minket az ő szerelmétől. Életünk az ő kezébe van letéve. Ő rendelkezik vele. Nem a véletlen és a szerencse vak játéka az, ami a szemünk előtt lejátszódik, hanem a világot teremtő és fenntartó Isten kezének munkája. Nagy vigasztalás ez!

Azt gondoltuk, hogy halálra adattunk. Isten megmutatta, hogy az életre rendelt. Úgy véltük, hogy bűneink és romlásunk miatt végképpen elfelejtkezett rólunk. Ő kinyilvánította, hogy megbocsátott a bűnös embernek. Mi azt hittük, hogy nincs többé mentség, megoldás és lehetőség az új életre. Isten megmutatta, hogy a romokból is tud új életet támasztani, hogy a babiloni csontmezőt is meg tudja eleveníteni. Mi úgy látjuk, hogy a sok ártatlan szenvedésért és igazságtalanságért nem lehet elégtételt venni. Isten mindenkét ítélet elé állít és felelősségre von tetteiért. A megpróbáltatások azért vannak, hogy felkeltse bennünk a tiszta élet utáni vágyat, hogy meghasonlást támasszon bűneink és önmagunk között, hogy megutáljuk bűneinket, s hogy ráirányítsa figyelmünket a mi szabadításunkra és szabadítónkra, Jézus Krisztusra.

Mi azt kérdeztük Istentől, hogy meddig felejtkezik el rólunk végképpen. Isten ugyanezt kérdezhetné tőlünk. Meddig felejtkeztek el rólam? Meddig homályosíttjátok el az én orcámnak fényét és dicsőségét? Ezekre a kérdésekre felelnünk kell, amíg nem késő. „Közeledjete az Istenhez és közeledni fog hozzátok.” Ámen.

(Elhangzott 1956. nov. 11-én Nagyváradon.)

Turmezei Erzsébet

Krisztusra várunk

Nem tudjuk, mi jön: titok a holnap.
Némák a titkok. Nem válaszolnak.
Rejtő ködükbe szemünk nem láthat...
de elültetjük kis almafánkat,
bízva, hogy kihajt, gyümölcsöt terem.
Titok a jövő. Sürget a jelen.

Nem tudjuk, mi jön: titok a holnap.
Némák a titkok. Nem válaszolnak.
De a ma int, hogy hiven szolgáljunk,
mert tudjuk, Ki jön:
Krisztusra várunk.
Ha hirtelen jön, ha észrevétlen,
munkában leljen, ne resten, tétlen!
Testvérek terhét vállalja vállunk!
Mert tudjuk, Ki jön:
Krisztusra várunk.

Adventi prédikációk

Darányi Lajos

Az advent homiletikuma

Adventtel kezdődik az egyházi év, de adventtel kezdődik a keresztyén élet is.

Advent lényege az, hogy az ember Isten ígéreteire tekint. Istennek ígéretei vannak. Ezek az ígérek igazak és ámenek. Erről beszél az egész Ótestamentum. Istennek az első ígérete, a legnagyobb ígérete: az Úr Jézus Krisztus. Minden benné és általa válik valósággá. Az Ótestamentumban minden reá vonatkozik, őt óhajtja. Egyes emberek, felkent királyok és az egész kiválasztott nép életében látható és onnan mérhető ez a várás. Sóvárgással, fájdalommal, de életet megszépítő áldással van tele ez a várás.

Rá kell mutatni, hogy ez az ígélet beteljesedett, ez a váradalom valóra vált az Úr Jézus Krisztusban. Adventben is tudunk arról, hogy Krisztus már megszületett. Ő az a bizonyíték, aki letagadhatatlan. Krisztus születése óta menthetetlen minden kételkedés és hitetlenség. Az egyetemes üdvvárakozás Krisztussal betelt. Objektíve minden megtörtént.

Szubjektíve most kezdődik az én megtérésem, az én életemnek előtte való megalázkodása. Nekem kell elfogadnom, hogy Megváltóm lehessen. Ezért hív megtérésre Keresztelő János, a nagy szubjektív adventkészítő. Ő a szakértő abban a kérdésben, hogy hogyan lehet Krisztust elfogadni, megtért szívvel eleibe menni. Ő mutat utat. Ajkán van a Krisztus prédikációja a mennyek országának elközéltett voltáról. Ezért a Keresztelő Jánosról szóló prédikáció mindig adventi prédikáció. Benne látom, hogy szegényen is lehet karácsonyt élni. Szükség és nyomorúság közepette is lehet legjobban örülni. Magát Krisztust kell várni.

Csak akkor teljes az adventi reménység, ha Krisztus második visszajövetelére is tekint. A világra eljött, az életünkben is hatalmasan munkálkodó Krisztus el fog jönni ítélni eleveneket és holtakat. Eljön az égnek felhőin hatalommal és dicsőséggel. Nem úgy, mint először. Meglátják majd azok is, akik általszegezték. Mi így is várjuk Krisztust. Ha nyílik az ajtó, őt várjuk, hogy belépjen. A felhőn őt keressük. Ez vigasztal. Visszajön. Igen, jövel, Urunk Jézus!

Az advent tehát szól Krisztusnak a világra való eljöveteléről, a minden életre való megérkezéséről és a visszajöveteléről. Célja, hogy minden várjon és mindenki őt várja.

Nagy Levente

Angyalos

Bizonyságtétel

Alapige: János 3,22–28

Bibliailvasás: Apostolok Cselekedetei 13,16–32

Majdnem kétezer esztendő messzeségébe vezetlek vissza a felolvasott Ige alapján, testvéreim. Kétezer évvel ezelőttre, amikor a választott nép még csak sejtelem, váradalom és prófétai látomás szintjén tud az eljövendő Messiásról. Abba a korba, amikor az utolsó nagy próféta, Keresztelő János is megjelent, s amikor a Krisztust váró zsidóság lelkében még ott élt a forró váradalom, még ott tátong egy üres hely a Messiás számára.

Elvezetlek titeket abba a korba, melyet az idők teljességének, Krisztus megjelenése korának hívunk. Amikor egészen rendkívüli körülmények között, szinte villámcsapás-ként megjelenik az Üdvözítő alakja, akiről Izrael fiai éppen ezen oknál fogva nem akartak tudni. Azért nem, mert ők nem ilyen Messiást vártak, hanem hatalmas földi királyt, aki úrrá fogja majd tenni őket elnyomóik felett.

Ilyen felfogás és vakság mellett nem csoda tehát, ha nem látták meg a csendesen megjelenő, egyszerű, földi viszonylatok közt élő és tevékenykedő Krisztust. Pedig ott volt már közöttük szelíd, jóságos és ítéletet tartó tekintetével, ajkán az örök Isten üzenetével és hívogató szavával. Jóllehet már hirdeti az evangéliumot, s már megjelent Júdea földjén és keresztelt tanítványaival, a zsidóság mégsem fogadta el őt. Sőt még a János tanítványai is vitakoznak a kérdés felett. Az ő mesterük, János elsőbbségét vitatják, s megcsontosodott meggyőződésükben, mesterük tekintélyét mintegy védelmezve, féltékenykedve mondják Jánosnak: „akiről te bizonyosságot tettél, íme, az keresztel és hozzá megy mindenki”.

János lelkét e szavak után nem a dicsőség megnyerése, nem is a saját személyének földiek előtt való felemelése, hanem lelki, mennyei kényszer vezeti. Őszinte alázattal próféta lelke megnyílik civakodó tanítványai előtt, és mennyei tűztől, a Szentlélektől indítva megteszi próféta bizonyágtételét, hogy ezzel eltávolítson magától minden dicsőséget s reá irányítsa kortársainak tekintetét magáról, aki csupán a tő tükrén megcsillanó fénysugár, az igazi világító napra, Krisztusra. Hogy szent lemondással elhárítson magáról minden dicsőítést, és hogy elkerüljön minden félreértést, megteszi vallomását: Nem én vagyok a Krisztus, én csak az útkészítő vagyok.

Ez a Keresztelő János bizonyágtétele. Most pedig nézzük meg azt, hogy miről mondott le ő, miről tett bizonyosságot, és hogy milyen kell legyen a mi bizonyágtételünk?

Keresztelő János, mint korának kimagasló személyisége, ha földi dicsőség, felmagasztalás után vágyott volna, Izrael királya, vezető és akár a várva várt „Messiása” lehetett volna. Megvolt benne minden adottság ennek elérésére. Személyisége, ígéhirdetése magához vonzotta korának nemcsak a tömegeit, hanem kiváló írástudóit is. Emberileg gondolkozva csak egy kis emberi hiúság kellett volna, s talán örökre megsemmisítheti Krisztus munkáját a zsidók között. Azonban éppen az ellenkezőjét bizta reá Isten, amikor elküldötte mint útkészítőt, hogy hirdesse az Isten országa elközeledtét s a Krisztus megjelenését. Meg kellett látnia az emberi véges számításokkal szemben az örök Isten akaratát, azt, hogy eljött az idő teljessége, megjelent Krisztus s vége minden más váradalomnak. Ezért tesz bizonyosságot s ezért alázta meg magát előtte. Bár kora vezetője, dicsőítettje, mégis észreveszi, meglátja azt a nagy különbséget, mely közte és Krisztus közt fennállott. Igen, mert nem akarta még csak a látszatát se ébreszteni annak, hogy kortársai összehasonlítást tegyenek közte és Krisztus között. Azért, hogy ezt elkerülje, hogy Krisztus teljes fensége és dicsősége csorbát ne szenvedjen, alázatos lélekkel némul el Krisztus királysága előtt.

Sőt éppen ebben a megsemmisülésben, lemondó alázatosságban van az ő igazi értéke. Hiszen ezáltal ráirányította a figyelmet arra, aki felülről, a mennyből alászállott, hogy bizonyosságot tegyen Istenről, az Isten akaratáról és szeretetéről; de arról is, hogy hogyan kell élniük azoknak, akik ezt a szerető Atyát meg akarják ismerni.

Nem csoda tehát, ha János lángoló szeretettel tesz bizonyosságot róla, s nem csoda, ha igazi meglátással akarja felmutatni azt a különbséget, mely közte és Jézus közt, a véges és az örökkévaló világ közt, az emberi véges gondolkodás és az örök isteni végzés közt fennállott.

Azonban csodálkozással eltelve kell megállnunk e hatalmas lelkierő előtt azért is, hogy tudott önmagán uralkodni. Igen, mert ő ismerte küldetésének célját: készíteni az Úr

útját. Ezért van az, hogy amíg csak az eljövendő Messiást várja, vésztojáslón kiáltja oda a bűnös világ filébe az ítélet közeledtét. Ezért van az, hogy prófétai szavával már előre tudta vetíteni az eljövendő Messiás dicső alakját. Mikor pedig Krisztus megjelent, mindenről lemondva – s általa mégis felmagasztalva – teszi meg vallástételét a testté lett Igéről, az Üdvözítőről. Odadob minden érdemet, s kicsinységének, elesettségének bevállásával igyekszik meggyőzni hitetlen és vak embertársait, hogy az, akit ők meg sem akartak látni, akiről vitatkozni mernek, aki ugyanúgy, mint ő, kereszteléssel jegyzi el Isten országa tagjait, az a Krisztus, a Világosság, aki jött az emberek megvilágosítására; az a világ kezdete előtt Létező, a testté lett Ige, a Messiás. S amikor betölti küldetését, boldog, hogy elvégezte feladatát.

Krisztus ma is bizonyágtételt kíván tőlünk, és ezt kíván mindenkitől, aki őt Urának s akit ő elválasztottjának vall. Az évszázadok messzisége nem homályosíthatja el lelkünkben a Krisztus alakját. A Keresztelő János bizonyágtétele nem lehet számunkra lekicsinylendő példa. Nekünk is alázatos és odaadó lélekkel kell megállnunk előtte a reánk bízott feladat tudatában. Különösen azért, hogy bizonyágot tegyünk ennek a Sátán által megtévesztett világnak arról, hogy ő az igazi Úr, a Kormányzó és a Király. Meg kell győznünk a saját bűneikben kéjelgő lelkeket, hogy a tagadás, az emberi észkultusz csak romlást és ítéletet hordoz magában. Azonban vigyáznunk kell arra, hogy a mi Urunk ma nem a kényelem és jólét, nem is a meleg szoba boldog családiasságában, áhítatos élményében vagy kegyeskedésében kíván tőlünk bizonyágtételt. Nem! Hanem kint, a zajló, sivár, közönyös világban, ahol a lelkek éppen azért, mert a Sátán uralkodik felettük, várják a Krisztusról való evangélium boldog megjelenését: általunk, a hívő keresztyének által.

A helyzetünk, ha látszólag nehezebb, mint Keresztelő Jánosé, mégis könnyebb. Könnyebb azért, mert mi nem az eljövendő Messiásról kell hogy bizonyágot tegyünk, hanem a már eljöttről, akinek szelíd szavát, biztató tekintetét s örökkévaló akaratát megtapasztalhattuk. Ismert, de ma sokak által megvetett, hatalmas, de ma sokak által lekicsinyített Urunkat kell újra ismertté, hatalmassá, egész népünknek életet adó Urává tennünk, hogy ezáltal az ő uralma kiterjedjen felettünk örökkön-örökké. Azonban nem szabad elfeledkeznünk arról, hogy erre a bizonyágtételre nem érette, hanem a mi bűnös emberségünkért van szükség. Azért, hogy kicsinységünk, erőtlenségünk és vakságunk az ő megismerése által eltűnjön s boldogan szemlélhessük, követhessük a mi életünknek egyetlen célját, Krisztust.

De vajon tudunk-e bizonyágot tenni Krisztusról, ha nem ismerjük őt? Tudjuk-e őt követni a mostani gondolkozásunkkal és eszünkkel? Semmi esetre sem! Bizonyágtételünknek első és legnagyobb feladata: őt megismerni. Megismerni úgy, amint elküldetett hozzánk. Teljes tisztaságában, isteni és emberi mivoltában, a mennyei Atya akaratának közvetítőjeként, a keresztyén értékek felmutatásaként. Ez a megismerés és ennek nyomán a Krisztus elfogadása csak bűnbánó, önmaga hiúságát összetörő és benne bízó lélekkel lehetséges.

Ha így ismerjük meg őt, akkor bátran és nyíltan tehetünk róla bizonyágot.

Mit gondoltok: vajon tud-e a gyermek beszélni az anyai szeretetről, ha soha nem ismerté édesanyját? S vajon tud-e a vak a színek, a világ, az élet szépségeiről beszélni, ha soha nem látta a fénylő napsugarat? Nem. Éppen így, amíg lelkünket, gondolatainkat e világ elmúló örömei, hiábavalóságai tartják fogva, amíg hiúságunkat, bűnös elesettségünket be nem ismerjük s töredelmes bűnvallomással nem közeledünk hozzá, a Lélekkel Keresztelőhöz, mi sem tehetünk bizonyágot róla.

Megpróbáltatók-e valaha, hogy így közelítsetek Krisztushoz? Éreztétek-e, hogy mennyire értéktelenné vált bizonyágtételek az ő ismerete nélkül? Láttátok-e már a

Sátán igájába hajlott világ és az embermilliók sóvárgását és könnyeit? Ha ezeket megtapasztaltatok, akkor nem szabad engednetek, hogy Isten országa felett tovább is diadalt arasson a Sátán serege. Fel kell öveznetek magatokat az Ige fegyverével, hogy mindenről lemondva bizonytságot tehessetek róla. Elszántan kell munkálkodnotok azért, hogy ne növekedjen tovább környezetetekben a bűn hatalma. Minden olyan dolgot, amely távol tarthatna tőle, el kell dobnotok magatoktól, hogy csak érte és csak az ő uralmáért harcolhassatok.

Annál is inkább szüksége van erre a harcra, erre a bizonytságtételre, mert ő előbb szeretett minket, ő előbb tett bizonytságot rólunk. Ő az egész életével, kereszthordozásával és dicsőséges feltámadásával tett bizonytságot nekünk a velünk kibékülő, a minket szerető Atyáról.

Ez a legfenségesebb példa kell hogy sarkalljon minket is – testvéreim –, hogy bizonytságot téve róla, Isten dicsőíttessék, s ezáltal mi is kegyelmet nyerhessünk az Atyánál. Fel hát a bizonytságtételre! Ámen.

Visky János

Kolozsvár, Bulgáriatelep

Jön a vőlegény

Alapige: Máté 25,5-7

Bibliáolvasás: Ézsaiás 55,1-13

Advent idejében vagyunk. A várakozás ideje ez. Azért van nagy várakozás a mi életünkben és a mindenségben, mert az Édenkertből való kiűzetés óta az emberi engedetlenség miatt az ember elszakadt attól, ami teljessé teszi az életét. Eltávolodott az ember attól, aki betöltötte az ő életét. Hiányzik tehát valami az emberek életéből. Ezért van a nagy vágyakozás és várakozás.

A vesztes ember nagy sóvárgása ez. Az Isten nélkül vergődő ember várakozása ez. A gazda nélkül maradt világ epedő várakozása ez. Az, amiről Pál apostol a római levélben így beszél: „ez a teremtett világ sóvárogva várja Isten fiainak megjelenését”. A bűnbe merült világ sóvárogva várja a legelső istenfiú megjelenését. A teremtett világon azóta sóvárog minden ember, mert az Isten Fia nélkül, Jézus Krisztus nélkül nagy hiányérzet emészti.

Valaki hiányzik a nagy mindenségből. Valaki hiányzik a te életedből. Valaki hiányzik a hétköznapjaidból. Valaki hiányzik a párkapcsolatodból. Valaki hiányzik a nagy terveidből.

Igen. Ez a Valaki az, akinek a várása tölti be advent idején a mi életünket.

Ebben a példázatban a Vőlegény jöveteléről olvasunk. Jézus tudja, hogy a menyasszony öröme nem lehet teljes addig, amíg el nem jön hozzá a Vőlegény. Jézus tudja, hogy a násznép nem tud mulatni addig, amíg el nem érkezik hozzá a Vőlegény. Jézus tudja, hogy ez a világmindenség dudvás, tövises, bogáncsos kert addig, amíg el nem jön bele a mennyei Gazda. Jézus tudja, hogy a mi szívünk olyan, mint egy rendetlen, szemetes hajlék, amíg meg nem érkezik bele a szív igazi lakója.

Igen. Nagy várakozás emészti, és nagy vágyakozás epeszt mindnyájunkat. Biztos, hogy minden egyéb irányú sóvárgás, minden egyéb irányú vágyakozás ennek a nagy sóvárgásnak, ennek az igazi nagy Krisztusra várásnak a kisugárzása. Ha ez a nagy Krisztusra várás, ez a mennyei Vőlegény utáni epekedés beteljesedik a te életedben is, akkor minden egyéb irányú sóvárgás és egyéb irányú vágyakozás kielégítődik.

A háború utáni években egy kislány mondta el a lelkészének, hogy minden este hallja annak a vonatnak a dübörgő zakatolását, amelyik elvitte az édesapját a hadifog-

ságba. A vigasztalás ez volt a lelkész részéről: „Meglásd, kislányom, amikor hazaérsz – mint ahogy meg is történt később –, minden hajnalban örvendező szívvel fogod hallgatni annak a vonatnak a zakatolását, amelyik hazahozza majd édesapádat a hadifogságból.”

Igen. Elvitte a bűn „vonata” az embert a fogságba. Elvitte az Isten iránti makacsságnak, a megkeményedésnek a vonata az embert messzire az atyai háztól. Ma is sodor sokakat a gonoszságnak, a bűnnek, az átkos szenvedélyeknek a vonata. Visz, visz, dübörögve a poklok mélységéig. Hány ember nem veszi észre, hogy rossz vonaton ül? Nem veszi észre, hogy ki kellene szállni abból, mielőtt a mélységbe zuhanna. Mert ez a vonat visz magával téged, talán a családodat is. Azért, mert az engedetlenség vonatán ülsz. Azért, mert még mindig úgy hiszed, hogy veled nem történhetik meg az, ami a másik emberrel megtörtént. Téged nem pusztíthat el az alkohol, úgy, ahogy a másik embert elpusztította. Téged nem tehet tönkre idegileg a belső feszültség, a veszekedés, a haragtartás, mint ahogy a másikat már az idegklinikára juttatta.

Ó, nagyon meg kellene gondolni azt, hogy miért van az emberi szív mélyén, a te szíved mélyén ez a nagy sóvárgás. Ez az igazi várakozás. Azért, mert hiányzik a Völegény. Rá van kimondhatatlanul nagy szükséged.

Eltűnt, eltelt életedből jó néhány esztendő, talán néhány évtized, és még mindig nem jött el. Vajon miért késik? – kérdezed. Nem az ő hibája, hogy késik. A te hibád az, hogy még nincs itt, mert még nem vagy kész. Lámpásodat még nem gyújtottad meg. Még mindig nem lobbant fel a hitnek az a nagy lángja a szívedben, amivel te odafuthatnál elébe. Még mindig visszatart valami. Még mindig alkudozol. Még mindig valami megkötöz, és ezért hiányzik a nagy, boldog, ujjongó találkozás, amiről itt olvasunk ebben az Igében.

A találkozás itt megtörtént, a Völegény eljött, de a várakozási időben mind a tíz leány elszunnyadt és elaludt. Nincs ebben különbség. Mindnyájan elszunnyadók vagyunk. Nem mondhatja az egyik a másik ellenében, hogy én egy fokkal inkább kész vagyok. Nem mondhatja, hogy én éberebb tudok lenni – azt olvassuk később a tanítványokról is: mind elaludtak a Gecsemáné kertben. Nincs különbség. Alvó egyház sokszor a Krisztus népe. A Krisztus kis tanítváni serege is leroskad, és minél inkább sűrűsödik körülötte az éjszaka, annál nagyobb esélye van az elalulásra.

Kit ne kísértett volna meg közülünk a mindennapi élet sötétségének a sűrűsége? Kit ne kísértett volna meg ennek a romlott, gonosz, huszadik századvégnek ezernyi csábítása? Kinek ne nyomná el lelki szemeit az álom? Bizony, mindnyájan elaludtak – olvasunk.

Igen ám, de az alvók sötét világába belehasít éjfélkor a kiáltás. Olvassuk már az Ószövetségben a próféciaát: kiáltónak szava hangzik a pusztán. Jött ez a kiáltó. Nagyon keményen beledübörögte Keresztelő János ajkán át az alvó Izrael szívébe, hogy „Jön a Völegény! Ímhol az Isten báránya.” Íme, itt van, a mi életünk Jordánjának a partján. Íme, itt van a mi sötétségünk közelében. Íme, itt van a bűntől meggyötört életünk küszöbén. Íme, itt van a te kétségkedő szíved ajtajánál. Íme, itt van a te magadba zárkózott-ságodban. Íme, itt van a te bujkálásod közelében.

Itt van! Belehasít ma is ez a kiáltás, ez a prófétai, ez az igehirdetői kiáltás, ez a törékeny emberi szó által hozzad is eljutó kiáltás életed éjszakájába: „Jön a Völegény!” Itt van a Völegény! Készüljetek, ugorjatok, siessetek eléje. Ne késlekedjete, mert éjfélkor jön! Utána bemegy a lakodalmas házba, utána bezárul az ajtó. Aki nem ugrik fel idejében, aki nem gyújtja meg lámpásait, aki nem jön akkor, amikor ő érkezik, az lemarad.

Milyen különös. Tízen jöttek. Mind a tízen akartak találkozni a Völegénnyel. Mind a tízen hivatalosak voltak a menyegzőre, mind a tízen szerettek volna részt venni a menyasszony és a Völegény örömeiben. Öt bejutott, öt kinn maradt.

Hogy van ez? Hol is van az a határ, ahol az egyik azt mondja: én nem megyek tovább; a másik viszont azt, hogy én mindenáron be akarok jutni a menyegzőre?

Olvasunk más arányokról is a Szentírásban. Tíz leprás megy Jézushoz. Mind a tíz gyógyulni akar. Mind a tíz meg is gyógyul testileg, de csak egy borul le Jézus előtt és gyógyul meg igazán.

Milyen különös, ez a kiáltás a múlt héten is hangzott estéről estére. Hangzott az evangelizációs alkalmak sokszor keményen szívbe markoló igehirdetési által. Sokan jelentkeztek is: Igen, én követni akarom ezután, igen, én ezzel a Völegénnyel akarok továbbmenni ezután: Én nem akarok kimaradni a menyegzői örömből. Nekem kell ez az öröm már itt a földön. Megelégettem a bűnös örömeiket. Megelégettem a márnak a szennyét. Megelégettem a kintrekedtség fájdalmát. Megelégettem a Völegénynélküliséget, a gazdátlanságot. Sokan jelét adták ennek. De nem mindenki! Pedig öröme vágyik mindenki, csak nem mindenki veszi komolyan ezt az éjfélikor hangzó kiáltást.

Pedig ez már itt van és hangzik felénk. Ez már az Ószövetségben is felhangzott. Izrael népe életébe Isten már sokszor belekiáltott: „Kelj fel, világosodjál, eljött világosságod, az Úr dicsősége rajtad feltámadt.” Az Újszövetségben szinte szó szerint ismétlődik ez az üzenet. Pál apostol írja az efézusi keresztyéneknek: „Serkenj fel, aki aluszol, támadj fel a halálból és felragyog tenéked Krisztus.”

Serkenj, kelj fel, ébredj, sorozatosan hangzanak a kiáltások, és mégis olyan sokan alusznak tovább. Vajon miért van ez? Vajon mi nyomja el az emberi szívet? Vajon mi nehezedik a lelki szempillákra és szemhéjakra? Vajon mi nem engedi már kinyílni mindenkinek a szemét, hogy észrevegye, hogy a Völegény itt jár, közöttünk van, és a Völegény csak arra vár, hogy csatlakozz, mert ő jön és bemege a menyegzői házba.

Ez történt. Ez történik az üdvtörténet vonalán. Jézus jön Völegényként. Jött a mi világunkba, testté lett, megmutatta magát. Felajánlotta szerelmét. Azt mondta Hóseás próféciájával: eljegyezlek téged magamnak örökre. Jöjj hát, engedd hát, hogy eljegyezzelek. Engedd hát, hogy felhúzzam ujjadra a mennyei szerelem bizonyítékaként a gyűrűt.

Jöjj!

Jézus 'bejött ebben a világba, és megy az Atya dicsőségébe. Megy a mennyei menyegzőre, és útközben odaszól Péternek, Jakabnak, Jánosnak, neked és nekem: „Jer, jöjj velem!” Neked mennyei menyegzői öröme van szükséged, nem a földre. A földi sokszor a károd okozza, a földiben benne van a kígyó mérge, a földi tönkretesz. Neked mennyei öröme van szükséged! Dobd el végre a földi örömeik mérgezett poharát. Tőled függ, ő már mindent megtett. Indulj hát, csatlakozz hát hozzá. Mert ő bemege a menny dicsőségébe. Nem áll meg félúton. Ő világgá kiáltotta a kereszten: „elvégeztetett”. Lát-hatóvá is lett, a kárpit meghasadt. Megnyílt az út a menyegzői örömebe neked is. Ne késlekedj! Ne tapogatózz! Ne akkor próbáld a te hiányaidat pótolni, amikor már menni kell. Akkor késő lesz már.

Azt olvassuk, ez az öt leány lámpásaiba elfelejtett olajat vinni. Kér a másik öttől, mert az nem felejtette el az olajat. A lámpás mit sem ér olaj nélkül. A te szíved mit sem ér a hitnek olaja nélkül. Mi fogja táplálni benned a mennyei fényt? Mitől fog égni benned a Krisztus utáni szerelem, ha nem a hit olajától? Mitől fogsz tudni szeretni, ha nem hitből fakadóan? Mert ez az az olaj. Hiába kéred ezt a másik társadtól, az nem tud neked adni. Máshonnan kell azt beszerezned: a mennyei Árustól.

Árusokról olvasunk itt. Elmentek venni, de akkor már késő volt. Azt mondja Isten Ézsaiás próféciájában: „Jöjjetek, vegyetek ingyen.” Ingyen ad ez a mennyei Árus neked

most a földi életed idejében. A hitnek az olaját adja, hogy legyen, ami táplálja benned a lángot, hogy az ki ne aludjon. Mert ugye, ha ez a villamos hálózat nincs rákapcsolva az erőműre, akkor itt nem gyúl ki a fény. Ha a te szíved nincs rákapcsolva a mennyei erőműre, akkor nem lesz világosság benned. Akkor nem lesz világosság körülötted.

Folyamatosan kell táplálni ezt a lángot. Az olaj is elfogy. Kell legyen mellette egy tartály, egy tartalék rész. Ezt mindig vitték magukkal azok, akik hosszabb útra indultak az éjszaka sötétségében, mert az a kicsi agyaglámpás nagyon kicsi tartállyal rendelkezett. Utána kellett mindig tölteni.

Ó, milyen kicsi az emberi szív. Utána kell mindig tölteni. Ezért vannak a közösségi alkalmak. Ezért indultak be a bibliaköri alkalmak gyülekezetünkben. Jöjjetek, töltsétek ott is utána lámpásaitokat, mert úgy van, ahogy valaki a héten, a családlátogatáskor mondta: „olyan messze van egyik vasárnap a másiktól”

Sok ember ezzel szemben azt mondja: „közel van”. Elég, ha a havi négy-öt vasárnapból elmegyek havonta egyszer. Nekem az is sok. Más azt mondja: „elég nekem a vasárnapi adag”, és nem tudja, hogy szerdára miért ég ki máris a szíve. Nem érti, hogy miért fogy el már csütörtökre a türelme. Nem érti, hogy miért nem megy már az imádkozás pénteken. Mert nincs utántöltés az egyik vasárnaptól a másikig. Nincs utántöltés sokaknál egyik húsvétől a másikig, egyik karácsonytól a másikig.

Ott van-e mindig a szíved közelében ez az utántöltő tartály: a Szentírás, az imádság, a közösség? Ezek a tartályok, amelyek révén utána lehet tölteni az elfogyatkozó hitelaját. Utána lehet tölteni az elfogyatkozó szeretetelaját. Utána lehet tölteni az elfogyatkozó türelemelaját. Tedd ezt rendszeressé. Gyakorold ezt naponta. Ne legyints, hogy „hát a papoknak kell naponta olvasni a Bibliát, hogy tudjanak prédikálni”. Neked is kell naponta olvasni a Bibliát, nemcsak a papoknak. Neked is kell naponta imádságra kulcsolnod a kezed, és neked is kell rendszeresen a közösségben részt vened, másképpen „elbolondul” az ember, hidd el.

Kemény kifejezés ez. Azért használom, mert az alapigénkben benne van. Az új fordítású Biblia már enyhébben mondja ezt, mert oly visszataszítóan hangzik ez a szó: van itt öt bolond leány.

Egyszer a korábbi gyülekezetemben egy olyan Igét olvastam egy hirtelen meghalt, ötven év körüli férfi temetésén, aki soha templomban nem volt, soha Istent nem kereste. Jézus mondta: bolond, az éjjel elkérik a te lelkedet. Megharagudott a család. Azt mondta a pap, hogy Mihály bolond volt. pedig a pap nem mondott ilyet, hanem Jézus mondta mindazon Mihályoknak és mondja mindazon Ilonáknak, akik úgy élnek, mint az a példázatbeli gazdag ember.

Ezért alkalmazza Jézus ezt a kemény kifejezést erre a végül kint rekedő öt leányra nézve. Ezek bolondok voltak. Persze a szónak nem olyan értelmében, ahogy azt ma gondoljuk, hogy hát zárt osztályra valók. Nyüzsög a föld hátán rengeteg ember, aki bolondabbul él, mint a zárt osztályon lévők. Igen, ezért kell nekünk nagyon elgondolkodnunk ezen: vajon hol is kezdődik az emberi bolondság?

Bizony ott kezdődik, amikor hallod a kiáltást, hogy jön a Völegény és mégsem jössz elébe. Ott kezdődik, amikor már tudod, hogy mi hiányzik neked, hiszen a Völegénnyel való tökéletes egység hiányzik neked és te mégsem akarod ezt. Itt kezdődik a bolondság. Hát ezért olvassuk, hogy vannak, akik felkeltek, vannak, akik az elkészített lámpáikkal odajárultak a Völegényhez, és ezek bementek és részesültek a Völegény örömeiben.

Advent van, a várakozás ideje. Sokszor úgy néz ki az életünk, mint egy gazdtalan kert, mint egy elhagyott ház. Vajon akarod-e, hogy a te életed gazdtalan kertje végül kitakarítottassék minden tövistől? Akarod-e, hogy életed, családod gazdtalan világa átke-
rüljön a mennyei gazda kezébe? Ha akarod, erre a kiáltásra ugorj fel és láttassék az

egész mozgalmas keresztyén életedből az, hogy: én igenis jövök elébe, fogadni akarom őt, mert én be akarok vele együtt jutni a mennyei menyegző örömébe.

Ez nem csak a halálon túli lehetőség. Ez elég ahhoz, hogy már most ennek előlegéből úgy élj, mint aki a mennyei Vőlegény eljegyezettje.

Szilágyi Sándor nemrég elhunyt lelkész testvérünk, aki hat évet szenvedett hitéért a börtönben, egyszer egy húsvét hajnalán a fegyenctelepen átszökött az egyik barakkból a másikba, hogy bemondjon egy húsvéti Igét a túlsó barakk rabjainak. Elkapta az ör. Megkérdezte, hol járt, mit csinált? Boldog volt, hogy az örnek is elmondhatta, miért futott át a másik barakkhoz: „azért, hogy bekiáltsak valamit”. Persze rögtön gyanús lett: „Mit kiáltottál, szervezkedsz, lázítasz?” Ő elmondta, hogy a húsvéti örömhírt vitte. Elmondta az örnek is. Ezért kapott néhány napi szigorított zárkát, étlen-szomjan, betoncellában. Mikor egy-két napja már ott szenvedett, a társak közül az egyik beszólt halkán a zárka nyílásán és megkérdezte: Sándor, hogy érzed magad, hogy vagy? Ő erre ragyogó, derűs hangon válaszolt: úgy, mint a menyasszony a Vőlegény karjaiban. Ez volt a megnyugtató a rabtársak számára, a többi imádkozó társ számára. Íme, a szigorított zárkában is úgy érzi magát, mint menyasszony a vőlegény karjaiban.

Ezt jelenti a mennynek az örömeből élni. Ezt jelenti részesülni már most előlegképpen abból az örömből, amit Jézus kínál az övéi számára. Ezt jelenti a te életed kis szűk cellájában, a ridegség közepette is a meg nem értés közepette is, a zavaros családi helyzetek közepette is, az elmagányosodásod közepette is, megélni előlegként a mennynek azt az örömét, amit Jézus Krisztus hozott ebbe a világba, és aminek a megélése nyomán kivirul az életed. Nem fogsz tovább vergődni, gyötrődni a sóvárgó várakozásban, hanem ujjongani fogsz a beteljesedés örömeiben. Ámen.

Dobos Hajnal

Advent

Szüless meg, Égi Jóság!
Szüless meg, Szent Igaz!
Öltözd fel földi gúnyád,
hogy megfeszítsük azt!

Szeretet, jövel közénk el!
Hozzad a csillagok szavát!
Ó, majd homlokodba nyomjuk
tövisből ékes koronád!

Megköpdösés és korbács
lesz még a részed itt,
Szeretni kereszthalálig?
Kit szeretsz, megfeszít!

Szüless meg mégis! Mégis!
Győzelmes Fény az éjben!
Szorongva várjuk jászolodnál,
hogy megszüless! Minden évben!

Szüless meg, drága Gyerme,
e sárbölcsőbe itt,
Hordozd el minden bűnünk,
S e lét keserveit!

A Genezáret partján

Georg Merz
(1952)

Isten irgalma kísér szüntelen

Mindig hathatós vigasztalást nyújt számunkra az, ha tudjuk, hogy honnan kaptuk a lelkeszi szolgálatra a tisztséget és a szolgálatot. Ez a tisztség és szolgálat egy olyan belső rendből származik, amelyet Isten hozott létre. A dolgoknak ez a sajátos rendje az Ő irgalmából származik. Ha elfogadjuk ezt az irgalmat, és ha engedjük, hogy az bennünk működésbe lépjen, csupán akkor szolgálhatunk helyesen.

Ez az irgalom nem csupán a szolgálatunkban való elindulásnál van jelen életünkben, hanem velünk van alkalomról alkalomra, sőt velünk van minden kísértésünkben is. Csak az a lelkes, akinek a szolgálata fundamentumát ez az irgalom képezi, képes mindig megvigasztaltan tovább szolgálni. Bodelschwing ezt az ígét vésette sírkövére: „Mivel ilyen szolgálatban állunk, minthogy irgalmat nyertünk, nem csüggedünk el” (2Kor 4,1). Ő arra tanította az ifjabb nemzedéket, hogy ott is szolgálni kell, ahol az egyes ember megigazulására semmilyen halvány kilátás sincs. Isten szolgálának tudniuk kell, hogy a nyomorúság azért adatott, hogy az Isten dicsősége láthatóvá válhasson, amint Pál mondja: „mert Isten, aki szólt: sötétségből világosság ragyogjon: Ő gyújtott világosságot a mi szívünkbe” (2Kor 4,6). Így lesz valósággá Jézus Krisztus a földön!

Fordította Jenei Tamás

Petrőcz Lászlóné

„Ne félj!”

Most itt a földön
senki nincs velem.
Sötét éjszakában,
ha nő a félelem,

ha magamra maradok,
ennyire egyedül,
ha kopog valaki
a kilincset belül

nekem kell kinyitni,
ha zörget valaki,
nekem kell indulni,
nekem kell dönteni.

Ó, mi lenne velem,
ha nem lenne Mesterem,
Megváltó Királyom,
aki megígérte nekem

és mindazoknak, akiket
nevükön szólított:
„Ne félj! „Ne félj,
mert én veled vagyok.”

A sötét éjszakában is,
ha nő a félelem,
Ő akkor is itt van,
velem van, mindig velem!

Gyülekezeti énekiskola

Berkesi Sándor
Debrecen

Jöjj, népek Megváltója 181a dicséret

Gregorián dallamból, Erfurt, 1524.

1. Jöjj, népek Megváltója,
Szűznek ékes virága,
Minden világszűz dala,
Mint jött tél, Isten Fia.

2. Nem emberi erőtlől, De Szent Lélek Istentől Ige testbe öltözék, Szűz méhe megvirágzék.

3. Jöve ágyas házából, Tiszta szűz szent méhéből; Isten, ember ő egyben, Eljött hozzánk már testben.

4. Szent Atyjától földre jött, Szállt poklokra és győzött, Atyjához emelteték, Ő székebe ülteték.

5. Atya Isten szent Fia, E világnak istápjja: Gyarló néped sok baja Rád szállt, légy bajvívója!

6. Jászolod immár fénylik, Új világa tündöklük, Melytől éj elenyészik, Hitünk megerősödik.

7. Dicsőség néked, Urunk, Mi kegyelmes Megváltónk! Dicsőség szent Atyádnak, És mi Vigasztalónknak!

Luther Márton,
Ambrosius milánói püspök (340–397)
éneke alapján.

Advent idejére az egyháztörténet nagy alakjának, az egyházi éneklés, a korabeli zeneelmélet rendszerezőjének, Aurelius Ambrosiusnak (kb. 340–397) klasszikus himnuszát ajánljuk. Az énekvariáns Szenczi Molnár Albert oppenheimi Bibliájának (1612) énekfüggelékéből való, jóllehet az ősalak több mint másfélszáz éves.

Énekeskönyvünknek egyetlen szár nélküli kottákkal lejegyzett éneke ez, amely a kötetlen, szabad, értelmi hangsúlyokat megvalósító éneklés lehetőségét kínálja. A 192. (Adj békességet, Úr Isten) és a 233. dicséret (Úr Isten, te tarts meg minket) ugyanennek a dallamcsaládnak rokonai. Énekünkhöz alapvetően csendes és nyugodt karakter illik. Ha a gyülekezetben támad néhány gyakorlott mély hangú női énekes, aki négy hanggal lejjebb tudja a változatlan dallamot énekelni a többiekkel együtt, akkor voltaképpen a többszólamú éneklés gyakorlatának egyik legelső formáját valósítottuk meg.

Ambrosius himnuszából bő évezred múlva Luther Márton készített ütemekbe osztott feszesen lüktető, egy szótaggal rövidebb sorokba foglalt, örvendező karakterű átiratot (1524). A szöveg mindkét dicséretében az inkarnációnak, Krisztus emberi testbe öltözésének csodájáról énekel. A barokk műzene sok hangszeres és énekes feldolgozását tartja számon; Bach két adventi kantátát is komponált Luther énekére.

Alkalmi prédikációk

Ifjúsági bibliaóra

Sikó Csaba
Kolozsvár

Barátom-e a testvérem?

Alapige: 1Mózes 37

A mai bibliaóra alapigéje súlyos dolgokról számol be. Arról olvastunk, hogy Józsefet a testvérei előbb elkezdik gyűlölni, aztán meg akarják ölni, végül eladják rabszolgának. A tulajdon testvérei... Ez így nincs rendjén, hiszen nem testvérként, hanem ellenségként bánnak Józseffel. Felvetődik bennünk a kérdés, hogy testvérnek nevezhető-e az olyan ember, aki képes így viszonyulni öccséhez. Hiszen ha valaki nem testvérünk, csupán barátunk, akkor is elvárjuk, hogy jó szándékkal legyen irántunk.

A múlt „ifin” a barátságról beszélgettünk. Megfogalmaztuk, hogy az igazi barátság lelki kapcsolódást jelent valakihez, továbbá, hogy kölcsönös szimpátián, egyetértésen, jóakaráson, szereteten alapul. Arról is szó volt, hogy a barátok készek segíteni egymáson, áldozatot hozni egymásért, örülnek egymás szerencséjének stb. Most ugyanígy próbáljuk megfogalmazni közösen azt, hogy mit is jelent a *testvér* szó, ki a testvér? *(Az ifisek elmondják véleményüket...)*

Sokféle vélemény elhangzott, és többféle vonatkozásban is megfogalmaztátok, hogy mit foglal magában ez a szó: *testvér*. Pár mondatban úgy összegezném, hogy a fogalom elsősorban testi értelemben vett kötődést, összetartozást jelent, amely adott, akaratunktól független, és amellyel életünk végéig együtt élünk. Ez az együvé tartozás azt is jelenti, hogy a testvéreknek jóban-rosszban ki kell tartaniuk egymás mellett. A testvér első kell hogy legyen azok között, akikhez baráti érzelmekkel ragaszkodunk; mellé kell állnunk, ahányszor segítségre van szüksége; jóindulattal, jó szándékkal kell viseltetnünk iránta; szüleink után a testvéreinknek kell a legközelebb állniuk hozzánk. Így kellene ennek lennie, és később arról is beszélni fogunk, hogy sokszor miért nincs így.

Az elmondottakból nagyjából az is körvonalazódik, hogy mi a különbség a testvér és a barát között, de az is kiténik, hogy **a testvérnek a testvér számára barátnak is kell lennie**, sőt nagyon jó barátnak. Szerintetek így van-e a valóságban? Ti jó barátoknak érzitek-e a testvére(i)teket? Jobban ragaszkodtok-e hozzá(juk), mint a barátaitokhoz? Indokoljátok meg a válaszaitokat! *(Az ifisek válaszolnak a kérdésekre...)*

Bizony gyakran találkozni azzal, hogy a testvér nem jó barát. Sokszor hallunk olyan mondatokat, hogy „jobban kijövök a barátommal, mint az édestestvéremmel” Olyan esetekről is tudunk, hogy testvérek haragban vannak egymással, gyűlölik egymást vagy pereskednek egymással. A Szentírásból is több történetet ismerünk, amely arról szól, hogy éppen a testvér, aki a legjobb barát kellett volna hogy legyen, az vált ellenséggé. Az első testvérpár története sajnos egyben az első gyilkosság története is (Kain és Ábel). Ézsau és Jákób is 21 évig voltak ellenséges viszonyban egymással, amíg ki nem békültek. És itt van előttünk a József esete: testvérei gyűlöletükben annyira ellene fordultak, hogy életét is készek voltak kioltani.

A Szentírásban, mind az Ó-, mind az Újszövetségben, a testvéri viszony olyan kapcsolatot jelent, amely több a baráti viszonynál, tehát elsőbbsérendű kapcsolatnak számít. A baráti kapcsolat helye a testvéri és a felebaráti viszony között van. Így gondolja ezt a Példabeszédek könyvének írója is, amikor azt írja a 17. rész 17. versében: „Minden időben szeret, aki igaz barát és testvérül születik a nyomorúság idejére.”

Megfogalmaztuk tehát, hogy a jó testvéri kapcsolat egyben baráti kapcsolat is. A József és testvérei esetében nem beszélhetünk ilyesmiről. Felvetődik a kérdés, hogy vajon **mi az oka** annak, ha nem barátom a testvérem? Az előttünk álló történetből több ok is élénk tárul:

- a 2. versből az tűnik ki, hogy maga József is okot szolgáltatott testvéreinek a haragra, mivel rossz híreket vitt róluk az édesapjuknak;

- az apa is elősegítette a testvérek közötti viszony megromlását, azzal, hogy látványosan kitüntette Józsefet szeretete jeleivel, a többi testvérrel szemben;

- az irigységet is ott találjuk a kiváltó okok között. A 11. versben azt olvassuk, hogy „irigykednek vala azért reá az ő bátyjai”;

- a gyűlölködés, amelyet egyfelől az apai megkülönböztetés, másfelől a József álmai váltanak ki a fivéreknél, megpecsételi a testvéri viszonyt.

Ezek után vizsgáljuk meg a magunk esetében, hogy mi az oka annak, ha nem barátunk a testvérünk. Mindenki a saját helyzetére gondoljon, ne a mellette ülő barátjára! *(A fiataloké a szó...)*

Azokból, amiket elmondtatok, leszűrhetjük a következtetést, hogy bizony az önzés, árulkodás, versengés, rosszindulat, kárörvendés, rágalmazás és az, ha nem tudunk megbocsátani egymásnak, mind hozzájárulnak ahhoz, hogy megromoljon a baráti viszonyunk testvérünkkel.

Most nézzük meg a történet kapcsán, hogy **mivé fajulhat** az, ha nem barát a testvér. Azt látjuk az igéből, hogy a József bátyjai fokozatosan ellenségévé válnak öccsüknek. Amikor egy olyan helyzet adódik, hogy József teljesen ki van szolgáltatva nekik, képesek lennének megölni őt, végül kútba vetik, majd pedig eladják rabszolgának. Szándékaik és tetteik háttérben gonosz szív, kegyetlenség és sötét indulatok húzódnak meg. Ezek fertőzik a mai emberek közötti testvéri kapcsolatokat is. Ezért hallunk elég gyakran olyan esetekről, hogy testvérek, akik nem voltak jó barátok, egy idő után egymás ellenségeivé váltak, és mint két eb marakodtak egymással – például az örökségért.

Gondolkodjunk el komolyan azon, hogy mivé fajulhat a mi esetünkben az, ha nem barátunk a testvérünk, valamint azon, hogy minek kell változnia esetünkben (azaz a saját magatartásunkban, illetve a testvérünkében) ahhoz, hogy testvérünkkel jó barátságban legyünk.

A Szentírásból megérthetjük, hogy a testvérek közötti kapcsolat megromlása az első bűnesetnek és az Isten–ember viszony megromlásának a következménye. Miután az ember elfordult Istentől, testvéreivel is, más embertársaival is megromlott a kapcsolata (Kain és Ábel története stb.). Ennek gyümölcseit láthatjuk mind a történelemben, mind pedig a mindennapi életünkben. A Szentírás alapján annak a lehetősége, hogy a testvérek jó barátságban legyenek egymással, illetve a megromlott testvéri kapcsolatok rendbe jöjjenek, az embernek Istennel való kapcsolata helyreállításában van. Ha valakinek életében nincs ott Isten, hogy igazgassa gondolatait és lépteit, számon kérje bűneit, hamisságait, és vezesse őt az istenfélő élet útján, annak a szívében könnyen eluralkodhatnak azok a gonosz gondolatok, indulatok és szándékok, amelyek miatt megromlik két ember között a testvéri, baráti vagy emberi viszony. Ám ha életünket Isten Lelke tisztogatja és for-

málja, akkor – más dolgainkkal együtt – testvérünkkel való kapcsolatunk is az ő tetszésének megfelelően fog alakulni.

Nőszövetségi bibliaóra

Vasady Béla

Az élő Isten templomai

Alapige: 1Kor 6,19–20

Jézusnak egyik legmegkapóbb tanítása az, mikor a szemnek mint az emberi test lámpásának szerepéről beszél oly vonzóan és meglepően. „A test lámpása a szem” – mondja Krisztus. „Ha azért a *te szemed* őszinte, a te egész tested is világos lesz; ha pedig a *te szemed* gonosz, a te tested is sötét. Meglásd azért, hogy a világosság, mely tebenned van, sötétség ne legyen. Annak okáért ha a te egész tested világos és semmi részében sincs homályosság, olyan világos lesz egészen, mint mikor a lámpás megvilágosít téged az ő világosságával.”

Néztetek-e már ti bele hosszan, elmélyedve, ártatlan gyermeki szemekbe? S vettetek-e már észre azt, hogy azok a szemek mily ártatlanul ragyogtak, tündököltek rátok? Hogy miként tisztult meg s eszményiesült át a ti egész lényetek amaz ártatlan gyermeki szempár visszaverődő fénysugarától? Nézz bele a gyermeki szembe, s világosságot fogsz felfedezni benne. Meg nem zavart, fel nem korbácsoljt világosságot. Tündöklő figyelmeztetést, mintegy kérő, esdeklő isteni üzenetet, mely hív tégedet, megpróbál visszavonni a szívnek eredeti tisztaságához, a test megszépítő világosságához, megvilágító szépségéhez. Onnan, abból a gyermeki szempárból kiütözik, eléd tárul az isteni lélek, amelynek tiszta, maga körül világosságot terjesztő lakhelye, Isten által formált, épített temploma van.

Vajon mi történik a te szívedben, lelkednek elrejtett, láthatatlan zugolyában mindennek láttára? Nem jelenik-e meg egy őszinte, a megbánásnak és Isten szerint való szomorúságnak mélységeiből előtörő könnycsepp a te korántsem oly igézően fénylő, tündöklő szemedben? Nem hatja-e át egy megreszkettető fájdalom egész lényedet s nem hagyja-e el egy önkéntelen sóhaj ajkadat: Igen, Uram, ott abban a rám ragyogó gyermeki szempárban megláttam a te titkaidnak egyikét: hogy ez a test, amelyet nekünk adtál, teáltalad készült, építetted, te voltál ennek bölcs elgondolója és formálója, te lakozol benne Szentlelked által s te akarod, hogy mintegy aranycsatornája legyen a Szentlélek tisztító, lelkeket érintő, örök áramlásának. Ó, nem teszel-e erős fogadást az Istennek: Uram, íme, megnyitom ez általad épített csatorna zsilipeit, kifertőtlenítem belőle mindazt, ami benne moszat, szenny és iszap, csak te küldd el újra a te lelkedet, hogy legyen az boldog foglya egy újjáépült tiszta templomnak, Igen, testvéreim, ha figyelmezők vagyunk, lehetetlen meg nem hallanunk azt a mások által nem hallható zajt, amelyet a Léleknek bennünk való szárnycsattogása előidéz. Szárnyait verdesi a Lélek ott a mi testünkben, mert úgy érzi, hogy nincs méltó otthona. Hogy a test, amelybe beáramlott, nem elég méltó ahhoz, hogy templomnak neveztessek, s nem elég tiszta és világos ahhoz, hogy rajta keresztül Isten dicsőíttessék. Halljuk meg hát a bennünk lakozó Szentléleknek néhány üzenetét *testünkre vonatkozólag*, melyekben elárulja, mintegy feltárja előttünk az okot, amely őt örök nyugtalanságra, szárnyainak bennünket figyelmeztető verdesésére, csattogására készíti.

Íme a Lélek első üzenete: Ember, tedd a te testedet szentté, lakhatóvá, a benned lakozó Szentléleknek templomává!

A világon az emberi szellem alkotóképeségének, teremtő, építő erejének legmegragadóbb megnyilvánulásai mindenkor a templomok voltak. Építettek már királyok és fejedelmek szebbnél szebb, nagyszerűbbnél nagyszerűbb és stílszerűbbnél stílszerűbb palotákat, arany-, ezüst- és márványkastélyokat, próbáltak már hegyek ormairól ég felé komorlani áttörhetetlen bástyjú várak, s Amerika nagy metropolisaiban ezer és ezer szemmel világító fellegkarcolók – mégis és százezrek és százszorta mégis a székesegyházak és templomépületek tudták a legszebben kifejezésre juttatni az emberi szellem örök értékeit, titkos erőit. Mert a vallásban olvad fel, mint legegységesebb élettevékenységben, hiánytalanul és hézagtalanul maga az ember. Mert a vallásos érzésben és akarásban, a vallásos elgondolásban és cselekvésben teljesül meg a legistenibb módon az emberi szellem, a teremtő géniusz életigénye. A vallás ad feleletet a legnagyobb kérdésekre, a vallás nyújt kielégítő megoldást minden mi szükségünkre, a vallás ad megszépítő csendet és nyugalmat, még akkor is, midőn más oldalról a fájdalom és szomorúság ostromolnak. Ha vallásos vagy, ne félj, mert jellemedben nem lesz sötét folt. Ha vallásos vagy, beszélj, mert amit mondasz, isteni szózat lesz. Ha vallásos vagy, dolgozz, mert amit teszel, örök időkre szóló cselekedet léshoz. Ha vallásos vagy, építs, teremts és alkoss, ne késlekedj, mert vallásos lelkedben benne rejlik a szépségnek gazdag tárháza s csak azt várja, hogy felbúvárolva reá aranyozd, mintegy beleoltsd, átítasd vele e világnak minden dolgait. Ha vallásos vagy, adj szabad folyást lelked igényeinek, s meglásd, hogy szóban, festményben, műremekben, Isten házának felépítésében, boldogságba ejtően meg fog testesülni, ki fog domborodni s tisztává simulni mindaz, ami benned képzeleted szárnyán vággyá finomult. A vallás a legmegszépítőbb, a leggyakorlatiasabb, a leginkább arra hivatott teremtő erő tebenned. Mert láthatatlan örök életű forrásokból szívódik beléd. Isteni, a legeredetibben és leginkább isteni ajándék. Ó, csoda-é hát, ha Isten templomai mindenkor a legmegragadóbb és legígéretesebb építkezési műremek közé tartoztak? Mert különösképpen bennük volt hivatva lakozni a gyülekezetek hitét élesztő isteni Lélek. A templom Istennek megkövesedett életigénye, melynek, ha a Lélek benne meg nem oltatott, még az árnyéka is szentnek mondható.

És íme, a benned lakozó Lélek ugyanezt kéri, esengi tőled, hogy tedd a testedet azzá, amivé Isten teremtette azt az idők kezdetén, amikor még nem volt bűnzajlás e tarka világon. Tedd a testedet az élő Istennek templomává, tehát mintegy külső megnyilatkozási formájává mindannak, ami benned igaz, szép és jó. Viselj gondot a te testedre, hogy még árnyéka is szent legyen annak. Tartsd tisztán, világosságban a te testedet, hogy lámpása, a szem, isteni üzenetek szíjelárasztója lehessen. Kerülj minden visszaélést, mértéktelenséget, mely testedet megbánthatná és felsebezhetné. Ha testedet bántod, lelked is megsínyli oktalan bántásodat. Ha tested vétkezik, lelked is újra beszennyeződött. S ha tested bárminő okból haldokol, lelked már titkon szállóban van, s ha egyszer megindult, többé már vissza nem tarthatod.

Viselj hát gondot testedre, mint Istentől kapott drága ajándékra, Isten templomára.

És most megszólal a Lélek üzenetének második tétele: Viselj gondot a te testedre, amely már áron meg is vétetett.

Érted-e ezt az üzenetet, testvérem? Első pillanatra kétségtelenül nehéz megérteni. Ki az, aki megvette a mi testünket, mikor, hogyan és miért? S mi köze van ez üzleti kifejezésnek a mi testünkhöz, amelyet az imént is Isten templomának nevezett a Lélek? Pedig e tételben rejlik a keresztyénség minden ereje. Igen, megvétetett a mi testünk is, éppúgy, mint a lelkünk, akkor, midőn a bárány Jézus vére kiontatott s teste megtörtetett ott a keresztfán. Áron vétetett meg a mi testünk Olyan áron, amely egyedül volt méltó ahhoz,

hogy Isten beszennyezett templomának, a bűnbe süllyedt emberi testnek szépségét és megtisztulásának lehetőségét visszaadja. Az ár egy élet volt, egy minden gonosz indultól tiszta test feláldozása. Az eredmény: az élő Isten templomának, az emberi test megtisztulásának lehetősége.

Isten, a test és a lélek teremtője, áron újra megvette a mi testünket is. Ezt az oly kevesek által megbecsült és szent célok szolgálatába állított emberi testet. Mert ő tudta és érezte, hogy az ember volt az ő teremtő erejének legnagyobb megnyilvánulása. Mert ő tudta és érezte, hogy az idők kezdetén az emberi testbe oly sok titokzatosságot és szentséget rejtett el, hogy mindannak végzetes elposhadása az ő mindenható erejének megcsönkulását vonná maga után. Megvette tehát az ember lelkével együtt annak testét is, a legnagyobb áron, amit Isten csak adhatott érte, Fiának, a Jézus Krisztusnak a váltásghalála árán.

Ó, te ember, akiért mindez történt, hát még erre sem indul meg a szíved, hogy szent elhatározásba sodorjon tégedet? Nézz hát bele a testedbe, annak csodálatos szövénnyességébe, titokzatosságába, s fedezd fel benne azt a sok láthatatlan értéket, amelyet Isten abba belehelyezett, amelyért újra oly hatalmas árt fizetett, s amelynek gondozását ő elvárja tőled is. Ha őneki oly kedves volt a te tested, csak kedvesnek találd azt te magad is, aki annak birtokosa vagy?! Avagy nincs benned elegendő megbecsülési képesség a tested által képviselt nagyszerűségek és titokzatosságok iránt? Ha nincs, úgy hallgasd meg a következő rövid történetet.

Egy botanikus virággyűjteményét akarta szaporítani. Kiment tehát a mezőre, hogy összegyűjtse legkedvesebb virágait. Nemsokára rátalált egy helyre, ahol egy csomó harangvirág tarkította a rétet. Letépett egyet, ráhelyezte arra a nagyítóüvegét s elkezdte tanulmányozni a virág parányi alkatrészeit. S mialatt ő elmerült a virág elrejtett világának szemléletében, íme, egyszerre a napnak fényességét árnyék fogta el előle. Mikor felnézett, egy mosolygó pásztorarcot látott maga felett. Mosolygott a pásztor, mert nem tudta megérteni, hogyan lehetséges az, hogy valaki egy egyszerű virágnak a szemlélésében órákat tud eltölteni. A botanikus nem szólt egy szót sem, csak odaadta a virágot s a nagyítóüveget a pásztorembernek. Ez pedig belenézett a nagyítóüvegbe, s íme, mikor felfedezte azt a csodálatos és gazdag világot, amely elrejtve ott szendergett a virágnak bensejében, szemeiből könnyek peregtek alá. „Mi baj van” – kérdezte a növénygyűjtő. „Talán nem volt szép az, amit látott?” Felelt a pásztor: „Szép volt, bizonytalán szép, de sírok, mert arra gondoltam, hogy akaratlanul hány meg hány ily szép, elrejtett világot semmisítettem meg, miközben a mezőn járkálva e virágokat lábaimmal összetapostam.”

Jaj, te, a testedre gondot nem fordító, testeddel gyakran visszaélő, testedet csak saját magadnak tekintő s azt önző céljaidra oly sokszor kihasználó ember, mily nagy tanítás rejlik neked ebben a kis történetben!? A pásztor sírt, mert rágondolt arra, hogy hány csodálatos világot taposott agyon a virágokban. Hát te még sohasem gondoltál arra, hogy a tested ezerszer gazdagabb és változatosabb világ, mint a kis virágnak benső szerkezete, szövénnyes összetétele!? És nem gondoltál arra, még soha igazán, hogy Isten előtt, aki nagyítóüveg nélkül is látja és ismeri testednek gazdagságát, oly igen nagy értéket képvisel az, hogy egyenesen egyszülött Fiát adta érte!? S ha neki oly nagy értéket képviselt a te tested, miért ne képviselne neked még nagyobb értéket, amikor az a test a tiéd, a tiéd?!

De íme, zendüljön fel a bennünk lakozó lélek harmadik üzenete: Viseljetek gondot testetekre, mint Isten templomára, mert Istennek célja van a ti testetekkel is és elvárja tőletek, hogy dicsőítsétek őt a ti testetekben és lelketekben, amelyek az Istenéi.

Isten előtt a világ semmi és mégis minden. Semmi a világ, mert tudja, hogy ő maga képviseli az egyedül örökkévaló értéket. És minden a világ, mert hisz a világon keresztül

akarja felragyogtatni, visszatükröztetni a maga dicsőségét. Isten teremtette ezt a világot, éli e világot, üzen ennek a világnak, építi, kormányozza és fenntartja ezt a világot, csak azért, hogy az ő dicsősége öregbüljön ezáltal is. Jaj annak az embernek, aki nem tekinti testét és lelkét egyaránt eszközöknek az Isten dicsőségének visszatükrözésére. Jaj annak az embernek, akinek teste és lelke háborúságban élnek egymással. A lélek bűne rombolja a testet. A testnek kicsapongása szállásra készíti a lelket. A bűn megszokása a haldokló élet fejlődő halála.

Egykori feljegyzés szerint, Leonardo da Vinci, mikor nagy festményét, „Az utolsó vacsorát” akarta elkészíteni, sokáig hiába keresett megfelelő emberi arcot, amely Krisztus arcának ártatlanságához csak némileg is hasonlított volna. Végre találkozott Rómában egy Pietro Bandinelli nevű emberrel, akinek élete éppoly tiszta és szép volt, mint amilyen tisztaságot és szépséget arca elárult. A festő alighogy meglátta a fiatalembert, azonnal felkiáltott: „Végre találtam egy arcot, mely a kép Krisztus arcához megfelelő modellül fog szolgálni.”

Hosszú idő telt el, és a nagy kép még mindig befejezetlenül állott. A tizenegy hű apostol és Krisztus már mind ott voltak a falon, de még a tizenkettedik, az áruló Júdás hiányzott. Kutatott a festő az utcákon egy olyan ember után, akinek gonosz arcvonásai teljesen hasonlítottak volna a Júdáséhoz. Végre ráakadt egy koldusra, aki hajlandó is volt modellül állani neki. S mikor Júdás képe is elkészült, a festő megkérdezte a koldust, hogy mi a neve. Felelt a koldus: „Pietro Bandinelli. Én vagyok az, aki után a Krisztus-arcot is festetted.” Leonardo da Vinci először nem akarta elhinni, de csakhamar maga is felismerte a koldusban azt, aki azelőtt Krisztus-modellként állott előtte. A lélek bűne a testet is elcsúfította. A lelkiismeret furdalása mint a bűnös élet természetes következménye a krisztusi arcból Júdás-arcot alakított.

Ó, viseljünk hát gondot úgy a testünkre, mint lelkünkre. A kettő egymásért van s mind a kettő Istenért. Halljuk meg és kövessük a Lélek hármias üzenetét:

Viseljetek gondot a ti testetekre, mert az Isten temploma az.

Viseljetek gondot testetekre, mert a lélekkel együtt magas áron vétetett meg Istentől. Krisztus élete volt ez az ár.

És végül: viseljetek gondot a ti testetekre éppúgy, mint a ti lelketekre, hogy a kettő egymással összhangban élve, Istennek dicsőségét szolgálhassa! Ámen.

Esketési prédikáció

Baczoni Sándor

Szováta

Épüljetek lelki házzá

Alapige: 1Péter 2,5

Tudom, hogy titeket szerető, értetek imádkozó szülők már minden jótanáccsal elláttak, mindent elmondtak, egyszóval felkészítettek a házasságra. Ti is tapasztaltátok, milyen fontos két ember között a szeretet, mely mindent eltűr, mindent elfedez, mindent megbocsát. Megtanulhattátok, hogy hit és remény nélkül nem lehet elképzelni az életet. Szükség van a boldogsághoz az anyagi háttérre is. Lakás és berendezés nélkül vagy a szülőkkel együtt élve sokszor elmérgekedik, megkeseredik a mindennapi élet. Nagyon fontos a holnapi nap boldogságához, az eljövendő élethez a gyermekkori emlék, a szép otthoni családkép és mindezekhez Isten áldása, melyet most együtt kérünk a mi mennyei Atyánktól.

Kedves ifjú pár!

Hallgatva e felsorolást, örömmel és hálaadással mondhatjátok, hogy a ti életetekben mindez megvan. Szüleitek mindent megtettek. Egy életen át gyűjtötték, megőrizték, átadták nektek ezeket a lelki és anyagi értékeket. A gazdag ifjúval együtt kérdezzük: kell-e még valamit tenni, mi szükséges még ahhoz, hogy boldog legyen az életetek, házasságotok?

Ezt a „valamit”, a nagy titkot üzeni most Isten az ő Igéjén keresztül, amikor azt mondja: „épüljetelek lelki házzá”

Pál apostol a házépítéshez hasonlítja a házasságot. Ház, melyben leéljük életünket, neveljük gyermekeinket, fárasztó munka után együtt találjuk meg nyugalomunkat, nem építünk úgy, hogy a véletlenre bízunk – „majd csak lesz valahogy” A ház, mely megtervezik. A tervrajz legfontosabb része az alap. Biztos, hogy nagyon szép tervet készítettetek, mindent megbeszéltek, hogy milyen lesz a házasságotok s ezen belül a lelki házatok. Tudom azt is, hogy nem ingoványos talajra, véletlenre, hanem az igazi alapra, fundamentumra, Jézus Krisztusra akartok építeni. Mielőtt azonban elkezdenétek építkezni, figyeljétek meg, mit mond Isten. Nem azt mondja a felolvasott Ige, hogy ezekből az örökölt, kapott értékekből építsetek lelki házat. Nem azt javasolja, hogy ezekre a meglévő dolgokra építsetek fel jövődötöket. Ha megmaradunk a házépítés hasonlatánál, azt mondom, a szeretet, a hit csak a homok, a mész és a cement – vagyis kötőanyag –, mely összetartja a köveket.

Ti azonban élő kövek vagytok, ti épüljetelek, épüljetelek be egymás életébe. Ezt a gondolatot olyan szépen szemlélteti Reményik Sándor verse: „Mi kövek voltunk... / Hevertünk hét országban szerteséjjel, / Utak mentén, száraz patakmederben... / De jött egy ember, törekeny beteg, / A lelke égett, szíve dobogott, / Az az ember templomot álmodott... / Az az ember keresett s megtalált / És azt mondta nekünk, Ti templom lesztek, / Falakká fogtok összeállni, / És visszaveritek az Ige hangját.”

Ez nem csak a menyasszonynak és vőlegénynek szól, hanem mindenkinek. Ez a felolvasott Ige nem csak egy textus, melynek alapján elhangzik egy prédikáció. Ez mindennapi segítség, tanács, útmutatás. Mint élő köveknek, mindkettőtöknek lelki házzá kell felépülnötök.

A házba beépülő kövek nem egyformák. Ezért az építő csiszolja, alakítja a köveket. Letördeli a durva éleket, lefaragja, finomítja – addig formálja, míg egymáshoz illenek. Engedjétek, hogy Isten alakítsa, irányítsa, csiszolja egymáshoz életeteket, hogy szép, tökéletes legyen a ti lelki házatok.

Ha így épül majd napról napra a ti lelki házatok, a felolvasott Ige a továbbiakban azt tanácsolja, hogy ebben a házban „legyetek szent papok, hogy lelki áldozatokkal áldozatok”

Az ószövetségi nép életében a pap feladata volt közbenjárni a népért. Ő mutatta be az áldozatot a bűnért, ő adott hálát Isten kegyelméért. Ma egyszerűen azt mondhatnám, embertársai sorsát hordozta-vitte Isten elé, és Isten üzenetét átadta a mellette élőknek. Legyetek papok egymás számára ebben az értelemben. Örömtölkben hálaadásokat, bajban kéréseiteket és ezen túl egymás életét vigyétek Isten elé mindig. Lelki áldozatokkal áldozatok! Nem rendkívüli anyagi áldozatokra, értékes ékszerekre, túlhajszolt munkára vágyik az ember a családján belül, hanem lelki kincsekre, melyeket az idő sem tud megemészteni. Ezeket a lelki kincseket keressétek! Ezekkel gazdagítsátok egymás életét. Ha így éltek, egyszer tapasztalni fogjátok, hogy életetek nem kimerítő, egyoldalú áldozatvállalás, hanem áldás, mint ahogy ezt mennyei Atyánk ígerte: „megáldalak és áldás leszel”, mert az ilyen életeteket Isten az ő külön kegyelmével őrzi, és az ilyen életetek kedvesek Istennek Jézus Krisztus által. Ámen.

Temetési prédikáció

Orbán János
Marosújvár

Menj be a te Uradnak örömébe...

Alapige: Máté 25,21

Temetés alkalmával az emberek azt várják – ami nagyon is érthető –, hogy a gyász fájdalomról, a halál szomorúságáról hangozzék az igehirdetés. Ebből a szempontból ez a temetés sem kivétel, annál inkább, mert eléggé váratlanul ütötte szíven a hozzátartozókat a szerető férj és édesapa, a drága nagyapa és rokon halála.

Még nem is olyan régen egymást támogatva jöttetek az Isten házába, férj és feleség, akik ilyen idős korotokban is példamutatóan jártatok elől a gyülekezet tagjai számára az istentisztelet látogatásában. Érthető, hogy olyan fájdalom van most az özvegyen maradt feleség szívében, melynek még a simogatni igyekező vigasztalás is fáj. Hogy lehessen akkor örömről prédikálni? Az Igében ugyanis örömről van szó. Isten mégis ezt akarja; s ha hittel tudjátok elfogadni az Igét, nyugalmat, békességet, sőt örömet is találtok a ti szíveteknek.

Éppen tegnap mondtátok el a halottas háznál, hogy az egyik unokája – miután megtelefonálta a legközelebbi hozzátartozóknak, hogy nagyapja meghalt – azt is mondta, hogy meg van győződve, hogy nagytatája lelke ott van az Úr Jézusnál, ahol Istenben örvendezhet, s csak a sokat betegeskedett emberi teste fekszik a koporsóban.

Jó ezt most itt és így számba venni, mert valamennyiőtök számára mintegy aláhúzza azt, amit így olvastam az Igéből: Menj be a te Uradnak örömébe. Elég régen történt, hogy egy lelkipásztor barátja meghalt. Amikor a lelkipásztor azon töprengett, hogy mit is mondjon vigasztalásul az özvegynek, egy különös Igét adott szívébe az Úr: „Örvendezvén örvendezek az Úrban, örüljön lelkem az én Istenemben, mert az üdynek ruháival öltöztetett fel engem” (Ézs 61,10). Amikor ezt az Igét elmondta az özvegyen maradt asszonynak, az azt felelte: „Igen, emberileg fáj, de tudom, hogy csak a teste van a koporsóban, lelke pedig nagyon boldog az Úrnál, akiben rendületlenül hitt.” Szeretném, ha így érintene titeket is ez a most felolvasott Ige.

A talentumokról szóló példázatban adta Jézus a gazda szájába ezeket a szavakat: „Jól vagyon, jó és hű szolgám, kevesen voltál hű, sokra bízlak ezután; menj be a te Uradnak örömébe.” A gazda nyilván azért mondta ezt, mert meg volt elégedve azzal, ahogy a szolga a reábízottakat teljesítette.

Isten mindenkit megbíz valamivel, mindenkire rábíz valakit vagy valakiket. A benne hívőknek azonban az említettek felül különös megbízatást is ad az Úr, azt tudniillik, hogy mindenben az ő nevében járjanak el. Neki szolgáljanak.

Ezeknek a szem előtt tartásával vehetjük számba most elköltözött testvérünk életét is. Hetvennégy esztendő osztott ki számára itt a földön az Úr. Vajon ötvenévi házasság után, ami emberileg soknak számít, de az örökkévalósághoz képest kevés – azt mondja-e neki az Úr: a kevesen hű voltál? De ha valaki hű, azaz hűséges férj, hívő élettársa volt hitvestársának, arra biztosan azt mondja az Úr: a kevesen hű voltál, sokra bízlak ezután. És kiket bízott még reá az Úr? Öt gyermeket: három fiút és két leányt. És hűséges édesapaként felnevelte, és minden igyekezetével azon volt, hogy felelősségteljes édesapaként indítsa el őket a földi élet útján. Öt gyermek. Nem kicsi gond, hogy egy gyári munkás tisztességgel felnevelje őket. S erre is azt mondja az Úr: jól vagyon, a kevesen hű voltál!

S milyen nagy boldogság volt számára időnként sorban megsimogatni a nyolc unokát, s beléjük sugározni azt a szent érzést, amit úgy nevezünk: szeretet. Milyen meleg is egy nagyapai simogatás. De amikor ez a kéz már lehanyatlik, mit szól hozzá az Úr? Jól vagyon, jó és hű szolgám, mert ha egy keveset, egy annyit bele tudtál csepegtetni az unokáid szívébe, hogy csak egy is hinni merje az örök életet, sokra bízlak ezután.

Figyeljétek, a kevés hogyan gyarapodik: egyén, család, s azután egy nagy család: a gyülekezet. Hiszen ennek a gyülekezetnek tizenhat éven át volt a hűséges gondnoka, és pedig olyan időszakban, amikor a világi hatalom nem nagyon dédelgette az egyházi életet. Nincsen-e meg minden reménységünk arra, hogy Isten betartja ígését: egy ilyen kicsi gyülekezet gondnokát befogadja a megváltottak mennyei seregébe: jól vagyon, jó és hű szolgám, a kevesen hű voltál, sokra bízlak ezután; menj be a te uradnak örömébe.

Né azon bánkódjatok, hogy eltávozott, hanem azon örüljétek, hogy hazaérkezett. Ha ezt így tudjátok hinni, a gyász szomorúságába az örök élet reménységára bizakodó örömet áraszt, mert Isten megjutalmazza az ő nevében végzett szolgálatot: a kevesen hű voltál, sokra bízlak ezután.

Jól és hűségesen azt jelenti, hogy Istennek megfelelő módon és hittel végezd a szolgálatot, mindazt, amit a földön reád bízott Isten. És itt van az Igében a drága ígét: sokra bízlak ezután.

Ezután? Hát lehet-e, van-e még valami ezután? Hát a halállal nincs-e vége mindennek? Nincs! Erre tanít az Ige. Ezután következik a sok, a nagy megjutalmazás: menj be a te uradnak örömébe! Azt jelenti ez, hogy ezután az ő országában csak neki szolgálj – az angyalok és üdvözült lelkek társaságában.

Mi emberek a koporsó mellett azon szomorkodunk, hogy valaki, aki nekünk drága volt, „kiment” ebből a világból. Az Ige által az Úr azt mondja: menj be a te uradnak örömébe. Ti szomorkodtok, fáj a szívetek, hull a könnyetek. Isten örül mindannyiszor, valahányszor a kiküldetésből, ebből a világból úgy érkezik haza, a mennyei Atya hajlékába egy lélek, mint aki feladatát hűségesen teljesítette, földi életét hittel töltötte el.

Igyekeztek valamennyien úgy élni ebben a világban, hogy amikor számádsra hazahív az Úr, nektek is azt mondhassa: jól vagyon, jó és hű szolgám, a kevesen hű voltál, sokra bízlak ezután; menj be a te uradnak örömébe! Ámen.

Adventi vers

Bartalis János

Eljön Ő

Eljön Ő.
Fehér-ködös útakon gyakorta eljön Ő.

Eljön Ő.
És Erdők vezekelnek és csupaszh térdét csókolják.

Eljön Ő.
És lelkemnek nyugta nincs. Eltemetett Temetők
sírnak fel és Mezők borulnak fekete gyászba.

Eljön Ő.
Idők végtelen ködén előnéz Ő,
És nincs erőm, hogy egy zöld gallyat letépjek áldozatul.

Eljön Ő.
Tövises úton, meztláb mindegyre eljön Ő.

Eljön Ő.
És nem tudom, hogy mitévő legyek. Csodálatom
elragadja Gondolatom szekerét, ha egyszerűen
meztláb, mint Ember jön el Ő.

Eljön Ő
a hír szárnyán és a fénytől elkáprázik a szemem
és megbódul a lelkem.

Eljön Ő.
Erdők nyögésében, Levelek álmában eljön Ő.

Eljön Ő,
hogy megbocsásson Nekik, mert számonkérésére
feleletet adni nem tudnak.

Ostor helyett üdvözléssel jön el Ő azok közé,
kik megtagadták, körükből kizárták és ezzel
fölmagasztalva, lekicsinyítették.

Eljön Ő.
Mert az Embernek ezen tettéért nem tudnak eleget
vezekelni az erdők és eleget zokogni az árvák.

Eljön Ő,
Én pedig hiába keresem a megértést, nem találom,
mint egy szomorú kutya arculatjában a szenvedés okát.

De eljön Ő.
Szelíden, mosolyogva és magyarázatot nem kér.

Eljön Ő.
S hiába szól a dicséret és tetteinek magasztalása, ha
úgy hirdetik, nem Ember, hanem Istennek Fia tette azt.
Hiába beszélnek akkor, még sem hiszem el, hogy nagy
cselekedet volt és Neki megtennie nehéz lett volna.

De eljön Ő
a fényes káprázat, a hatalmas illúzió.

És újra eljön Ő.
De én arcom eltakarom, esténként, ha fájó
nyögésben Erdők vezekelnek.
S Erdők vezeklése, ha kopár útszélen egy szegény
éhes zsidó fiut kísér, amint álmodozva megy:
Nincsen szükségem semmi beszédre s mégis belátom:
Ha ez Istenné tud lenni, az a legnagyobb tett.

Eljön Ő.
Csak tövises úton, mezitláb, mint Ember jön el Ő.
És nekem mindig csak úgy jön el Ő.
És újra, meg újra csak úgy jön el Ő.
Mert akkor csodálatomban nem tudom, hogy mitévő legyek.
Illatos, tavaszi fűbe temetem arcom
és sajnálom magamtól a füvek illatát,
mert egyedül csak Ő érdemli meg.
Dicsőség Neki!

A lapot alapította: D. Dr. Csiha Kálmán és Nagy László
Főszerkesztő: Jenei Tamás
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Az Erdélyi Református Egyházkerület Igazgatótanácsa
Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza
Készült a Református Egyház Misztótfalusi Kis Miklós
Sajtóközpontjának nyomdájában
Felelős vezető: Tonk István
Műszaki szerkesztő: Bálint Lajos
Olvasószerkesztő: Hatházy Ferenc
Számítógépes szedés, tördelés: Nagy Andrea
ISSN 0254-4458

